

Memo

Actualisatie natuurrapporten ontwikkelingen Hezenberg Park, Hattem

Datum: 30 mei 2013
Projectnr.: 13076
Contactpersoon: ir. A (Arjen) Goutbeek

1. Aanleiding

Wat vooraf ging

In 2007 is door EcoGroen Advies een quick-scan flora- en faunawet¹ uitgevoerd voor de herinrichting van een terrein aan de Hezenbergweg in Hattem. De initiatiefnemer Van Wijnen Projectontwikkeling Noord BV had het voornemen op het terrein van de (voormalige) bouwmarkt zes appartementencomplexen te realiseren.

Naar aanleiding van bezwaren uit de omgeving en van de Vereniging Landschap en Milieu Hattem en op verzoek van de provincie Gelderland zijn in 2008² en in 2009³ enkele notities opgesteld, waarin nader is ingegaan op het EHS-beleid en de natuur-beschermingswet. Alle drie de documenten zijn als bijlage toegevoegd (Bijlage I).

In zowel de quick-scan als in beide aanvullende notities wordt geconcludeerd dat negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS en op de (instandhoudingsdoelen van) de op korte afstand gelegen Natura 2000-gebieden Uiterwaarden IJssel en Veluwe niet aan de orde zijn.

Nieuwe situatie

Na wijzigingen eind 2011 en begin 2013 ligt er nu een definitief plan. In plaats van zes appartementencomplexen, is het plan teruggeschaald naar de realisatie van 15 vrijstaande woningen, omgeven door houtsingels (figuur 1).

Figuur 1: Schetsontwerp met de beoogde verkaveling aan de Hezenbergweg.

¹ Wallink M. en I. Veeman (2007). Quickscan natuurtoets herinrichtingproject Hezenbergweg te Hattem; inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwetgeving. Rapport 07080, EcoGroen Advies BV, Zwolle

² Veeman, I. (2008). Aanvulling en actualisatie EHS en NB-wet herinrichtingproject Hezenbergweg te Hattem. Notitie 07080A. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

³ Veeman, I. (2009). Reactie op beroepsgronden ecologie Hezenbergweg. Notitie 09410, EcoGroen Advies BV, Zwolle.

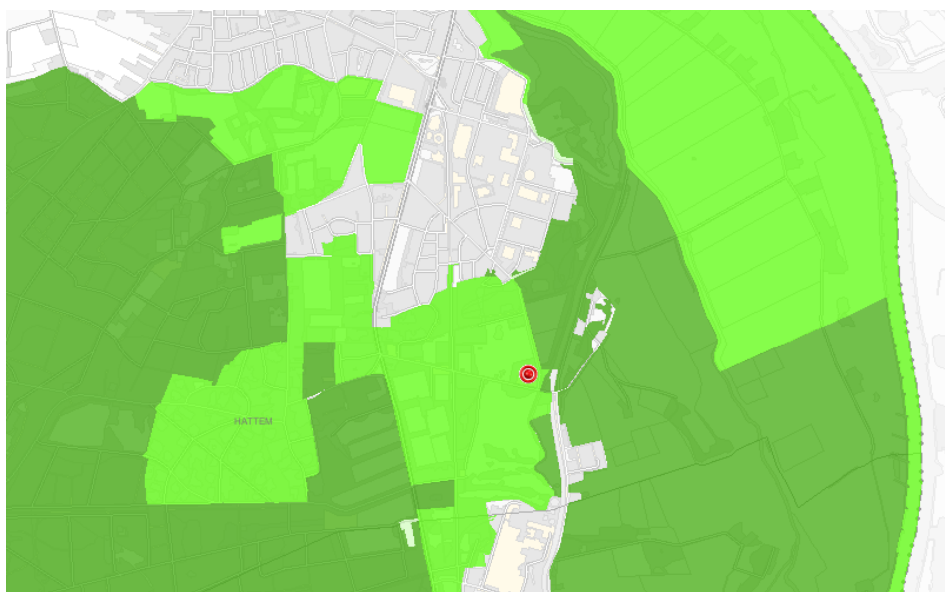
2. Natuurbeschermingswet

Sinds het opstellen van de aanvullende notities in 2009 - waarin nader is ingegaan op de Natuurbeschermingswet - en de uitspraak van de Raad van State met betrekking tot dit project (RvS 201000750/1/R2), zijn er geen wijzigingen geweest ten opzichte van de doelen waaraan getoetst is.

Omdat in het nieuwe plan minder wooneenheden gepland zijn en dus ook minder mensen, zal ook de druk op de omgeving minder zijn dan waaraan aanvankelijk getoetst is. Omdat de druk op de omgeving minder zal zijn, is er geen aanleiding om te veronderstellen dat nu wel effecten op de instandhoudingsdoelen optreden (aangezien deze al niet verwacht werden). De analyse en conclusies uit de notities van Veeman (2008 en 2009) zijn ook nog in relatie tot het nieuwe plan actueel en kloppend.

3. Ecologische hoofdstructuur

Sinds het opstellen van de aanvullende notities in 2008 en 2009 waarin nader is ingegaan op de Ecologische Hoofdstructuur, zijn wel enkele wijzigingen geweest in de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. Op en rond het plangebied hebben echter geen wijzigingen plaatsgevonden. Wel wordt op en rond het plangebied alleen nog onderscheid gemaakt tussen EHS-natuur en EHS-verweven (figuur 2). Op de kernkwaliteitenkaart wordt nog wel gesproken over EHS-verbindingszone, maar deze kaart is inmiddels verouderd. De inhoudelijke toetsing is echter niet anders, bij alle drie de type begrenzingen, waardoor geconcludeerd kan worden dat de beide notities van Veeman (2008 en 2009) nog actueel zijn.

Figuur 2. EHS-begrenzing nabij het plangebied. Lichtgroen is EHS-verweven en donkergroen is EHS-natuur.

4. Flora- en faunawet

Achtergrond

De flora- en faunawet wordt hoofdzakelijk behandeld in de quick-scan uit 2007 (Wallink). Over het algemeen worden gegevens van enkele jaren oud nog wel betrouwbaar geacht. Dit is wel afhankelijk van de mate van continuïteit van het gebruik van het onderzochte gebied, de mate van zeldzaamheid van eventueel aangetroffen soorten en het gedrag van soorten.

Van algemeen voorkomende soorten en flora wordt, bij ongewijzigd gebruik, gemiddeld een houdbaarheidsperiode aangehouden van vijf jaar. Dit omdat de kans op

aanwezigheid van algemene soorten groot blijft en omdat een plantensoort zich niet snel zelf verplaatst. Van meer mobiele soorten of zeldzame soorten wordt een gemiddelde houdbaarheidsperiode van drie tot twee jaar aangehouden. Dit omdat de kans dat een zeldzame soort nog steeds aanwezig is kleiner is en omdat mobiele soorten zich vaak verplaatsen en het dus de vraag is of het om een incidentele waarneming ging.

Hoewel in 2007 geen beschermde soorten aangetroffen zijn, is gezien de tijd die verstreken is sinds het onderzoek uitgevoerd is, een nieuw veldbezoek uitgevoerd. Uit dit veldbezoek is gebleken dat de situatie op de locatie weinig gewijzigd is en dat de conclusies ten aanzien van de Flora- en faunawet ongewijzigd blijven.

Huismus

In het rapport uit 2007 is nog gesproken dat op het terrein (mogelijk) huismus aanwezig is. Deze soort is inmiddels opgenomen op een lijst van soorten waarvan jaarrond de verblijfplaatsen beschermd zijn (in tegenstelling tot 2007). Dit betekent dat ook buiten het broedseizoen verblijfplaatsen (meestal nesten) van huismus beschermd zijn en dat voorafgaande aan sloop maatregelen getroffen dienen te worden om voldoende nestgelegenheid te behouden. Bij het veldbezoek in 2012 (22 maart 2012) zijn op het terrein geen huismussen (meer) aangetroffen. Bij de huizen direct grenzend aan het terrein was wel veel activiteit, wat betekent dat de waarneemomstandigheden gunstig waren. Geconcludeerd kan dan ook worden dat de soort niet aanwezig is.

Het terrein is geheel verhard en vormt geen leefgebied voor (strik) beschermde soorten. Ook de opstallen zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Bij een extra aanvullend veldbezoek op 28 mei 2013 zijn geen beschermde soorten aangetroffen. De opstallen zijn inmiddels gesloopt en het terrein is in gebruik als zanddepot. Hoewel de locatie redelijk besloten ligt, is door de ligging nabij de IJssel er een kleine kans dat het zand in gebruik genomen wordt door oeverwaluizen. Om dit te voorkomen kan zekerheidshalve er voor gezorgd worden dat er geen steile wanden in de zanddepots ontstaan.

5. Conclusie

De analyses en conclusies uit de rapporten van 2007, 2008 en 2009 zijn nog actueel, zowel beleidsmatig als ecologisch hebben zich geen wijzigingen voor gedaan die van invloed (kunnen) zijn op de uitgevoerde toetsingen. Omdat de geplande ontwikkeling ook nog minder grootschalig is dan die in het eerdere stadium getoetst is, zullen optredende effecten ook nog minder zijn dan waar oorspronkelijk mee getoetst is.

In 2007 is nog wel huismus op het terrein aangetroffen, maar deze - inmiddels jaarrond beschermde soort - bij een controles in 2012 en 2013 niet meer aangetroffen.

BIJLAGE: Rapportages 2007, 2008, 2009 en 2012

e

**‘Quickscan natuurtoets
herinrichtingproject Hezenbergerweg
te Hattem’**

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van natuurwet-
en regelgeving*

COLOFON

Titel: **'Quickscan natuurtoets herinrichtingproject Hezenbergerweg te Hattem'**
Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Status: Definitief

Projectcode: 07080

Datum: 6 juli 2007

Auteur: Ing. M. Wallink & drs. I. Veeman

Veldonderzoek: Ing. M. Wallink

Opdrachtgever: Van Wijnen Projectontwikkeling Noord BV
Contactpersoon: Dhr. M. Boerema

.....
EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2007)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Wallink, M. & Veeman, I. (2007). 'Quickscan natuurtoets herinrichtingproject Hezenbergerweg te Hattem'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 07-080. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet en werkwijze.....	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.3	Nota Ruimte	5
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	8
3.1	Methode.....	8
3.2	Flora.....	8
3.3	Zoogdieren.....	9
3.4	Broedvogels.....	10
3.5	Amfibieën, reptielen en vissen	11
3.6	Ongewervelden.....	12
4	Geraadpleegde bronnen	14

Bijlagen

I	Soortenlijst
II	Wettelijk kader

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Van Wijnen Projectontwikkeling Noord BV (contactpersoon dhr. M. Boerema) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met een herinrichtingproject aan de Hezenbergerweg te Hattem. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Het onderzoek is gebaseerd op een éénmalig veldbezoek op 31 mei 2007 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat zij geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, Beschermde natuurmonumenten of specifieke natuurwaarden buiten de EHS.

Wel ligt het plangebied in het geheel binnen een groot gebied dat is aangewezen als PEHS. De beoogde plannen hebben geen fysieke gevolgen, zoals areaalverlies, op de PEHS. Als gevolg van de plannen zal het overdag rustiger worden en buiten de voormalige 'openingstijden' zal er meer menselijke activiteit zijn. Door rekening te houden met de verlichting kunnen eventuele negatieve effecten als gevolg van verlichting geminimaliseerd worden. In combinatie met de ligging, mede omsloten door een golfbaan, zal het functioneren van de EHS uiteindelijk niet negatief beïnvloed worden.

Aangetroffen en te verwachten soorten.

Binnen het plangebied is een (voormalige) bouwmaterialenhandel aanwezig. De locatie bestaat grotendeels uit verharding, schuren, loodsen, met langs de randen bosschages. Oppervlaktewater ontbreekt op de locatie.

Uit de natuurtoets komen de volgende zaken naar voren:

- In het plangebied zijn geen beschermde planten of planten van de Rode Lijst aangetroffen. Mogelijk komt een laag beschermde soort als Gewone vogelmelk voor in de omliggende bosschages. Voor deze laag beschermde soort wordt in deze situatie overigens automatisch vrijstelling van verbodsartikel 8 van de Flora- en faunawet verkregen;
- Schade aan de strikt beschermde vleermuizen dient te worden voorkomen. Concreet kan dit in deze situatie gerealiseerd worden door rekening te houden met de (eventuele) verlichting van het plangebied (zie paragraaf 3.3);
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten te verwachten. Er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een ontheffingsplichtige soort als Steenmarter;
- Er zijn algemeen voorkomende broedvogelsoorten van met name bos en struweel aangetoond en te verwachten. Ook is Huismus (Rode Lijst 4, categorie 'gevoelig') aangetroffen in de te slopen bebouwing en is een soort als Kneu (Rode Lijst 4) te verwachten in de omliggende bosschages. Er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van ontheffingsplichtige soorten als spechten, uilen en roofvogels;
- Laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Gewone pad en/ of Kleine watersalamander zijn beperkt overwinterend te verwachten. Voor schade aan deze soorten geldt wederom automatisch vrijstelling annex art. 75 van de Flora- en faunawet;
- Er zijn geen beschermde reptielen, vissen of ongewervelden aangetoond of te verwachten.

Eindconclusies

- Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is niet de orde;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor 15 maart en na 15 juli. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Als in de periode 15 juli – 15 november gestart wordt met de eventuele kap- en/ of sloopwerkzaamheden dan is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif aanwezig zijn in de invloedssfeer van de plannen;
- Voor de beschermde 'algemene soorten' uit de groep van kleine zoogdieren en amfibieën geldt automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 uit de Flora- en faunawet en is het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Van Wijnen Projectontwikkeling Noord BV (contactpersoon dhr. M. Boerema) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met een herinrichtingproject aan de Hezenbergerweg te Hattem.

In verband met de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet en de geldende regelgeving in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden de mogelijke consequenties in beeld gebracht van de herontwikkeling van de locatie en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbesluit.

1.2 Situatie

De planlocatie bevindt zich ten zuiden van Hattem en ligt in de oksel van de kruising Hezenbergerweg met de Konijnenbergerweg. Op de locatie is een (voormalige) bouwmaterialenhandel aanwezig. De locatie bestaat grotendeels uit verharding, schuren, loodsen, met langs de randen bosschages. De globale ligging van het onderzochte gebied is in figuur 1 aangegeven.

Als gevolg van de plannen zal de huidige bebouwing verdwijnen en plaats maken voor een zestal nieuwe appartementencomplexen. In het nieuwe herinrichtingsplan wordt de bouwkegel van nieuwe aanplant van bomen en struweel voorzien.

Figuur 1: Kaart met de situering van het plangebied aangegeven met de gele omlijnning (bron: Google Earth).

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Voorliggende quickscan is gebaseerd op één locatiebezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen) en bekende ecologische principes.

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen, vermoedelijk voorkwamen en kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde natuurwaarden soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen eventueel aan de orde zijn.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn en Beschermde natuurmonumenten;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. Dit wordt ook wel 'externe werking' genoemd.

In de onderstaande paragrafen wordt ingegaan op de eventuele effecten die de ruimtelijke ingreep kan hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, tezamen ook wel Natura 2000-gebieden genoemd (Bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Habitatrichtlijngebieden

Het plangebied ligt op ca. 900 meter afstand van Habitatrichtlijngebied 'Veluwe'. De Veluwe kwalificeert zich onder de Habitatrichtlijn vanwege de aanwezigheid van bepaalde bostypen en natte/ droge heide, een aantal diersoorten en een plantensoort (Vliegend hert, Beekprik, Rivierdonderpad, Gevlekte witsnuitlibel, Meervleermuis, Kamsalamander en Drijvende waterweegbree).

Geen van de kwalificerende soorten is aangetroffen in het plangebied, dat nagenoeg geheel uit verhard oppervlak bestaat. Gezien de habitateisen van genoemde soorten en de terreingesteldheid in het plangebied zijn van deze soorten binnen en nabij het plangebied ook geen voortplantings-, foerageer-, overwintering- of rustplaatsen te verwachten. Binnen en nabij het plangebied zijn bovendien geen kwalificerende habitattypen aanwezig. Ook is er als gevolg van de beoogde functieverandering geen externe beïnvloeding op de beschermde waarden van de Veluwe te verwachten.

Gezien de aard van de plannen en de ligging zijn als gevolg van de beoogde woningbouw geen externe effecten te verwachten op de kwalificerende soorten en habitats van de Veluwe.

→ *De plannen leiden niet tot aantasting van de soorten en habitats waarvoor de Veluwe is aangewezen onder de Habitatrichtlijn.*

Vogelrichtlijngebieden

De oostgrens van de onderzoekslocatie ligt op geringe afstand (ca 100 meter) afstand van Vogelrichtlijngebied 'Ijssel', onderdeel van het Natura-2000 gebied 'Uiterwaarden Ijssel'. Het Apeldoornsch Kanaal, de Hezenbergerweg en begeleidende singels vormt het tussengelegen gebied.

De 'Uiterwaarden Ijssel' in de nabijheid van het plangebied bestaat terplekke uit (maïs)akkers. Bovendien is het beschermde gebied terplekke tamelijk besloten gelegen, deels omgeven door bos (zie figuur 1 en 2).

Figuur 2: *Zicht op het beschermde gebied. Foto genomen vanaf oostzijde van Apeldoorns kanaal op ca. 100 meter van de planlocatie.*

Beschermde waarden

De aanwijzing van de Ijsseluiterwaarden als Vogelrichtlijngebied heeft betrekking op de volgende kwalificerende vogelsoorten (soorten gemarkeerd met een sterretje (*)). Soorten zonder sterretje zijn relevant voor de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied.

• Fuut	• Kuifeend
• Aalscholver (broedvogel)	• Nonnetje
• Aalscholver	• Grote zaagbek
• Kleine zilverreiger	• Visarend
• Lepelaar	• Slechtvalk
• Kleine zwaan*	• Porseleinhoen (broedvogel)
• Wilde zwaan*	• Kwartelkoning (broedvogel)*
• Kolgans*	• Meekoet*
• Grauwe gans	• Scholekster
• Smient*	• Kievit
• Krakeend	• Grutto*
• Wintertaling	• Wulp
• Wilde eend	• Tureluur
• Pijlstaart	• Reuzenster*
• Slobeend*	• Zwarte stern (broedvogel)
• Tafeleend	• Ijsvogel (broedvogel)*

Genoemde vogelsoorten zijn veelal gebonden aan openheid en/of water.

Directe en indirecte effecten

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied, waardoor directe effecten achterwege blijven. Wel kunnen indirecte effecten optreden wanneer uitstralende effecten optreden op het beschermde gebied. Denk hierbij aan het versturende effect van visuele verstoring of van licht en geluid.

De locatie ligt echter visueel afgeschermd van het begrensd gebied door de singels langs de westzijde van het kanaal. Overigens zijn ook aan de oostzijde van het kanaal inmiddels bomen aangeplant (zie figuur 2).

Externe effecten

Als belangrijk leefgebied (denk aan foerageergebied) voor de voor het Vogelrichtlijngebied relevante soorten wordt aangetast – ook al ligt het buiten de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied – kan er sprake zijn van een externe werking met negatieve effecten. Het veldonderzoek en de terreingesteldheid – verhard oppervlakte – wijst uit dat het plangebied niet geschikt is als broed- en/of foerageergebied voor de relevante vogelsoorten. Ook worden er geen negatieve effecten verwacht als gevolg van een veranderd gebruik van de locatie. Ten opzichte van het voormalige gebruik als bouwmaterialenhandel, met bijbehoren vracht-, personeels en klantenverkeer, zal het aantal dagelijkse verkeersbewegingen bovendien flink teruglopen, wat ten goede komt aan de rust.

Als gevolg van de permanente bewoning is wel een toename te verwachten van de recreatieve uitloop (hond uitlaten, blokje om etc.). Gezien de ligging van de locatie en het ontbreken van voor vogels waardevolle gebieden in de directe omgeving wordt dit niet van invloed geacht op de instandhoudingsdoelen van het IJsselgebied. De toegankelijkheid van de voor vogels belangrijke gebieden langs de IJssel is bovendien beperkt.

- *De locatie ligt op geringe afstand van Vogelrichtlijngebied IJssel, maar heeft zelf geen relevante waarde voor de kwalificerende soorten. Uitstralende effecten van bijvoorbeeld licht op het Vogelrichtlijngebied worden niet verwacht. Ook worden geen negatieve effecten verwacht op de relevante vogelsoorten als gevolg van recreatieve uitloop.*

Beschermde Natuurmonumenten

Beschermde Natuurmonument 'IJsseluiterwaarden' ligt aan de overzijde van de IJssel op een afstand van ca. 2 kilometer. Dit Natuurmonument bestaat uit een vochtig gebied met bosjes, hooilanden, rivierarmen, kleiputten en rietlanden.

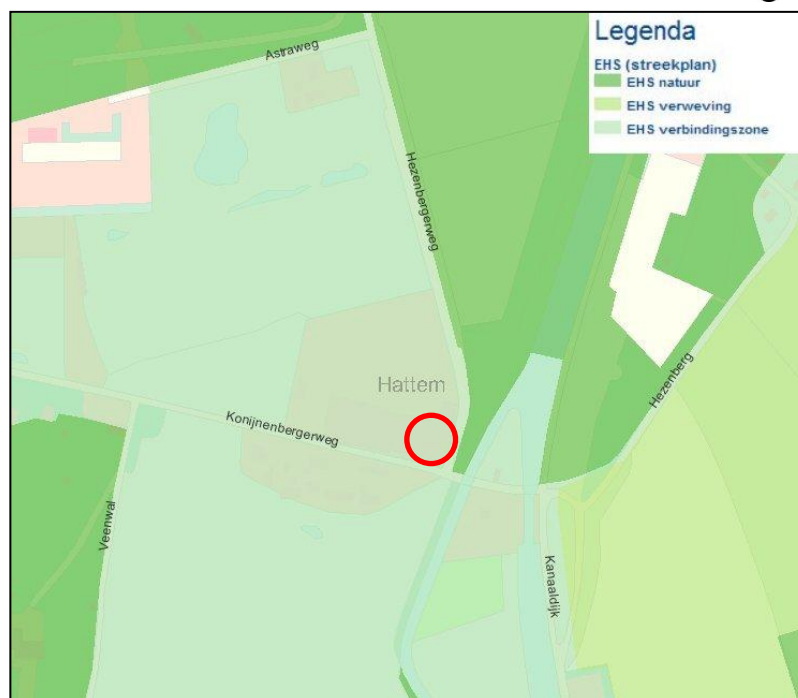
- *Gezien de afstand en de aard van de plannen worden geen effecten verwacht die de natuurlijke kenmerken van dit gebied zullen aantasten.*

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur in het leven geroepen en worden ganzen- foerageergebied en weidevogelgebied aangewezen. De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied ligt geheel binnen de EHS (zie figuur 3) en is daarin aangegeven als verbindingsszone. Het plangebied zelf heeft niet de bestemming 'natuur' of 'nieuwe natuur', zodat het met name aandacht verdient om rekening te houden met mogelijke schadelijke uitstralende effecten op omliggende EHS. Gedacht wordt aan verstoring door licht en geluid en een veranderd gebruik.

Figuur 3: ligging van de locatie binnen de EHS (kaartbron: Atlas Groen Gelderland).

De EHS kent een specifieke bescherming en ingrepen die de wezenlijke kenmerken of waarden ervan aantasten worden niet toegestaan. Zowel ingrepen in bossen en natuurgebieden als ingrepen in de omgeving van deze gebieden dienen beoordeeld te worden op mogelijke schadelijke effecten zoals areaalverlies, verstoring en versnippering.

De ingreep vindt in dit geval plaats binnen de EHS op een locatie die lange tijd in gebruik is geweest als bouwmaterialenhandel. Van verlies aan natuuroppervlakte is dan ook geen sprake en eveneens niet van versnippering. Het aspect dat hier wel aandacht vraagt is het veranderd menselijk gebruik. De bouwmaterialenhandel kende een dagelijks gebruik met vracht-, personeels en klantenverkeer met daarbij de volgende dagelijkse verkeersactiviteiten:

- Vrachtverkeer: 30 aan- en afvoerbewegingen
- Klanten: 50 afhaalklanten en 15 bezoekers aan showroom
- Medewerkers: 35

Aantallen dagelijkse verkeersbewegingen zullen in de nieuwe invulling met appartementen aanzienlijk teruglopen. Wel is een toename van recreatief gebruik te verwachten, met name gedurende de avonden. Omdat ook diverse singels in de nabijheid van het plangebied zijn gelegen, verdient het ook aanbeveling rekening te houden met mogelijke schadelijke uitstralende effecten op deze elementen. Gedacht wordt met name aan verstoring door licht (zie ook kader volgende pagina).

Overdag zal de locatie aan rust winnen en in de avonden zal het gebied binnen in een bepaalde 'straal' rond de locatie meer versturende effecten ondervinden. Buiten deze straal zullen slechts verwaarloosbare effecten resteren doordat de recreatie zich verder verspreid over het gebied via verschillende routes. De grootte van het gebied waarin aantoonbare effecten kunnen worden verwacht is niet goed aan te geven, omdat deze afhankelijk is van een groot aantal variabelen. Tot deze variabelen behoren zaken als het moment waarop, de wijze van recreëren, weersomstandigheden etc. Zo kan op een drukke dag, als gevolg van goed weer, de verstoring door mensen vanaf de locatie relatief klein zijn ten opzichte van de overige recreanten. Bij dit punt dient te worden opgemerkt dat de omgeving rondom de locatie beperkte mogelijkheden heeft voor wandelaars, rondom ligt namelijk een golfbaan.

Verstoringprincipe

Algemeen wordt verondersteld dat een verstoringbron op korte afstand, met een niet voorspelbaar gedrag, van lange duur en hoge intensiteit en frequent voorkomend voor veel verstoring zal zorgen (Krijgsveld *et al.* 2004). Vooral broedvogels en zoogdieren zijn hiervoor gevoelig. Voor broedende zangvogels zijn verstoringafstanden bekend voor wandelaars van 20 tot 60 meter. Effecten van verstoring door wandelaars op amfibieën, reptielen, insecten en vissen zijn meestal verwaarloosbaar, aangezien deze niet of nauwelijks verstoringgevoelig zijn, zeker wanneer uitgegaan wordt dat alleen de paden betreden worden.

Geluid

Veel dieren zijn gevoelig voor een geluidsniveau boven de 40 dB (A) (Reijnen, 1995). Teveel geluid beïnvloedt het broedgedrag en/of het terreingebruik.

Licht

Ook van licht zijn negatieve effecten bekend en dan met name op de nachtactieve dieren. Veel nachtactieve dieren zoeken hun voedsel bij voorkeur op donkere plaatsen. Naarmate hun leefgebied meer verlicht wordt, zal ook het oppervlak geschikt foerageergebied kleiner worden.

Verstoring als gevolg van licht kan middels een eenvoudige maatregel geminimaliseerd worden. Er kan een (aangepast) verlichtingsplan opgesteld worden met als belangrijkste strekking dat alleen wordt verlicht waar dat nodig is. Ook met de keuze van de lichtarmaturen kan verstoring door licht geminimaliseerd worden.

- *De verandering van bouwmaterialenhandel naar bewoning heeft op de EHS geen fysieke gevolgen, zoals areaalverlies. Als gevolg van een veranderend gebruik zal er wel een verandering optreden van de effecten op de omgeving. Overdag zal het rustiger worden en buiten openingstijden is er meer menselijk activiteit. Door rekening te houden met de verlichting kunnen eventuele negatieve effecten als gevolg van verlichting geminimaliseerd worden. In combinatie met de ligging, mede omsloten door een golfbaan, zal het functioneren van de EHS hierdoor niet negatief worden beïnvloed.*

Natuur buiten de EHS

In 'Streekplan Gelderland 2005' zijn op de 'Beschermingskaart' ook voor bepaalde gebieden buiten de EHS specifieke natuurwaarden beschreven (o.a. voor ganzen en weidevogels). De planlocatie ligt volgens de 'Beschermingskaart' niet in een gebied dat is aangewezen vanwege deze specifieke natuurwaarden buiten de EHS.

- *Daarom kan geconcludeerd worden dat er als gevolg van de boogde plannen geen aantasting plaatsvindt van, door de provincie als zodanig aangegeven, gebieden met belangrijke natuurwaarden buiten de EHS.*

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Het onderzoek is gebaseerd op een éénmalig veldbezoek dat is uitgevoerd op 31 mei 2007. Tijdens dit veldonderzoek is aandacht besteed aan o.a. de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (FFW tabel 2 en 3) die ontheffingsplichtig zijn. Daarbij is beoordeeld of de volgende soortgroepen aanwezig (kunnen) zijn: hogere planten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Zo is op basis van het veldbezoek, terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie “geraadpleegde bronnen”) en ‘expert judgement’, een uitspraak gedaan over de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Natuurloket

Op de website van het Natuurloket (www.natuurloket.nl) is globale informatie te verkrijgen over de aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok. Per onderzochte soortgroep wordt het aantal soorten vermeld dat bedreigd is (Rode Lijst) of beschermd, waarbij ook onderscheid is gemaakt naar verschillende beschermingsregimes.

In het kilometerhok waarin het plangebied gelegen is, is volgens het Natuurloket goed onderzocht op hogere planten, amfibieën en vlinders, terwijl de rest van de relevante soortgroepen slecht of niet zijn geïnventariseerd.

Uit de soortgroep planten wordt melding gemaakt van een laag beschermde soorten (FFW tabel 1) en een plantensoorten van de Rode Lijst. Verder zijn een viertal laag beschermde amfibieën bekend uit het kilometerhok en is een strikt beschermde soort gemeld die ook op Habitatrictlijn Bijlage IV en op de Rode Lijst staat vermeld. Uit de soortgroep ongewervelden wordt melding gemaakt van een strikt beschermde soort die eveneens op Habitatrictlijn Bijlage IV staat vermeld. Het betreft hier de Gestreepte waterroofkever. Tot slot wordt melding gemaakt van enkele middelhoog en strikt beschermde zoogdieren.

Hieronder worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

3.2 Flora

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Op de website van het natuurloket wordt in het betreffende kilometerhok (X201/ Y496 en X189/ Y508) melding gemaakt van één laag beschermde soort (Tabel 1 FFW) en een soort die op de Rode Lijst staat vermeld.

Mogelijk komt langs de rand van het plangebied de laag beschermde Gewone vogelmelk (FFW tabel 1) voor. Deze soort was ten tijde van het veldbezoek nauwelijks meer waarneembaar. Overigens geldt voor laag beschermde soorten in deze situatie automatisch een vrijstelling van verbodsartikel 8 van de Flora- en faunawet, zodat het aanvragen van een ontheffing niet aan de orde is. Gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid zijn verder ook geen beschermde of bedreigde (Rode Lijst-) soorten te

verwachten. Verder wordt op de website van het natuurloket in het betreffende kilometerhok waarin het plangebied ligt geen melding gemaakt van middelhoog of strikt beschermde soorten.

→ *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor flora niet aan de orde*

Vegetatie

De vegetatie heeft overwegend een vochtig, enigszins voedselrijk karakter.

Onderstaand is een overzicht gegeven van de meest kenmerkende aanwezige ecologische groepen, op basis van de aangetroffen plantensoorten.

1 'Onkruiden' (o.a. Straatgras, Ridderzuring, Engels raaigras, Kweek, Klein kruiskruid, Gewoon herderstasje, Gewone raket, Liggende vetmuur, Hanenpoot, Bijvoet, Grote klaproos, Akkermelkdistel, Canadese fijnstraal, Heermoes, Vogelmuur, Zachte ooievaarsbek en Akkerviooltje);

2 'Planten van storingsmilieus' (o.a. Ruw beemdgras en Tijmereprijs);

5 'Planten van vochtige en natte bemeste graslanden' (o.a. Gestreepte witbol, Gewone paardenbloem, Gewoon duizendblad, Scherpe boterbloem, Kropaar, Glanshaver, Smalle weegbree, Zachte dravik, Kleine klaver, Gewoon reukgras, Gewone ereprijs, Rode klaver, Veldzuring, Gewone hoornbloem en Gele morgenster);

8 'Planten van kaalslagen, zomen en struwelen' (o.a. Grote brandnetel, Hondsdraf, Fluitenkruid, Zevenblad, Akkerkool, Look-zonder-look, Gewone hennepnetel, Kraailook, Geel nagelkruid, Stinkende gouwe, Dagkoekoeksbloem, Robertskruid en IJle dravik).

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek is alle bebouwing geïnspecteerd op de aanwezigheid van geschikte holten, spleten en ruimten die als potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen fungeren. Deze zijn niet aangetroffen. Ook de eventueel te verwijderen bomen herbergen geen potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen. Zodoende kan geconcludeerd worden dat vaste verblijfplaatsen voor zowel gebouw- als boombewonende vleermuissoorten afwezig zijn.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Er worden geen opgaande (groen)structuren verwijderd die als migratieroute voor vleermuizen kunnen fungeren. Met name de bosschages en bomenrijen langs de randen van het gebied – blijven overigens gehandhaafd – kunnen als vliegroute gebruikt worden. Dit aspect verdient nadere aandacht. Om schade aan vleermuizen te voorkomen is het raadzaam om spaarzaam om te gaan met de aan te brengen verlichting.

Het aanbrengen van verlichting dient bij voorkeur spaarzaam plaats te vinden. Een type verlichting dat niet naar de omgeving verstrooid maar lokaal de grond verlicht – bijvoorbeeld zogenaamde 'marterverlichting' – heeft de voorkeur. Op

deze wijze zal het gebied ook na de herinrichting haar functie houden als geschikt foerageergebied.

Potentieel foerageergebied

Gezien de ligging aan de bouwlocatie in combinatie met een bosrijke omgeving worden met name de randen van het plangebied mogelijk als (beperkt) foerageergebied gebruikt door vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Ook na herinrichting van het gebied blijft het gebied geschikt als foerageergebied voor enkele vleermuissoorten.

- *Schade aan de strikt beschermde vleermuizen dient te worden voorkomen. Dit kan gerealiseerd worden door met deze soortgroep rekening te houden. Aandachtspunt vormt het behoud van de nachtelijke donkerheid van het plangebied.*

Overige zoogdieren

Er is een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine zoogdiersoorten te verwachten c.q. vastgesteld langs met name de randen van de planlocatie, namelijk Bosmuis, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Huisspitsmuis, Egel, Hermelijn en Wezel. Ook is een niet beschermde soort als Huismuis te verwachten.

De aanwezige bebouwing is gecontroleerd op sporen (prenten, uitwerpselen en prooi-resten) van Steenmarter (FFW tabel 2). Er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van Steenmarter in het plangebied.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat – geminimaliseerd worden door de werkzaamheden in het plangebied buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus) uit te voeren. De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

- *Bij de planrealisatie zullen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten hier echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 uit de Flora- en faunawet geldt.*

3.4 Broedvogels

Het moment van het veldbezoek – binnen het broedseizoen van veel vogels – was geschikt om broedvogels te inventariseren. Op basis van terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en ‘expert judgement’ is een uitspraak te doen over de mogelijke soortensamenstelling.

Door de aanwezigheid van opgaande beplanting is broedbiotoop aanwezig voor vogels van bos en struweel. In de opgaande beplanting zijn enkele algemeen voorkomende broedvogelsoorten als Roodborst, Merel, Groenling, Winterkoning, Heggenmus, Vink, Zwartkop, Tuinfluiter, Tjiftjaf, Kneu en Houtduif te verwachten. In de bebouwing zijn bovendien soorten te verwachten als Zwarte roodstaart, Witte kwikstaart en Huismus. Van huismus zijn namelijk diverse exemplaren met broedindicerend gedrag waargenomen. In de loodsen zijn bovendien enkele (oude) nesten Merel aangetroffen. Huismus en Kneu zijn opgenomen op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten (RL 4, categorie ‘gevoelig’).

Er zijn verder geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van vogels met een vaste verblijfplaats (uilen, spechten en roofvogels). Gezien de terreingesteldheid van het plangebied is de locatie ongeschikt voor

weidevogels.

Door de sloop van de bebouwing en het eventueel rooien van bosschages kan broedgebied van enkele bovenstaande soorten verloren gaan. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt echter niet in gevaar, omdat het hier algemeen voorkomende soorten betreft waarvoor in het plangebied veel broedgebied behouden blijft en die in de omgeving van het plangebied voldoende uitwijkmogelijkheden hebben.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de aanwezige soorten kan de periode tussen 15 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en we wijzen u erop dat in het kader van de Flora- en faunawet voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Als in de periode 15 juli – 15 november gestart wordt met de werkzaamheden dan is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif aanwezig zijn in de invloedssfeer van de plannen. Houtduif kan namelijk broeden tot 15 november. Als 'beïnvloedingszone' wordt vaak een afstand van < 20 meter tot de plek van de werkzaamheden aangehouden.

→ *Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels.*

Indien gewenst bestaat er de mogelijkheid om binnen bovenstaande periodes te starten met de werkzaamheden. Middels een controle moet dan de afwezigheid van broedende vogels in en in de invloedssfeer van de plannen aangetoond zijn.

Aanlegwerkzaamheden hoeven niet altijd voor het broedseizoen te worden afgerond op voorwaarde dat er geen broedgelegenheid ontstaat. Daarbij kan het helpen om het ontstaan van ruigtestroken of takkenhoppen te voorkomen.

3.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Amfibieën

Wegens het ontbreken van (permanent) oppervlaktewater heeft het plangebied een geringe betekenis voor amfibieën. Voortplanting kan worden uitgesloten, maar met name de aanwezige strooisellaag in de bosschages en het bouw materiaal zijn mogelijk van waarde als (beperkt) overwinteringsgebied voor de laag beschermde Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander (Tabel 1 FFW).

Door het bouwrijp maken van het plangebied kunnen deze overwinterende amfibieën geschaad worden. Omdat het allen 'algemene soorten' betreft geldt automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 uit de Flora- en faunawet is geen ontheffing annex art. 75 nodig.

Effecten op overwinterende amfibieën kunnen – wanneer de planning van de werkzaamheden dit toelaat – geminimaliseerd worden door werkzaamheden uit te voeren buiten de overwinteringsperiode (november t/m februari) van de te verwachten soorten.

Reptielen

Ondanks geschikte weersomstandigheden (16 °C en sluierbewolking) zijn er geen reptielen (allen Lijst 2 of 3 FFW) aangetroffen in het plangebied. In enkele kilometerhokken in de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van enkele reptielen (www.natuurloket.nl) waarvan er enkele ook op de Rode Lijst staat vermeld. Na raadpleging van bekende verspreidingsgegevens en databanken van soorten (RAVON en www.waarneming.nl), kan geconcludeerd worden dat het hier waarschijnlijk Zandhagedis, Levendbarende hagedis en Hazelworm betreft. In onderstaand tekstkader zijn de biotooeigenschappen van deze soorten beschreven.

Hazelworm

De Hazelworm heeft een voorkeur voor bossen, bosranden, houtwallen en in minder mate voor heide. De dieren houden zich meest op in de overgangszones tussen bos en meer open vegetaties (grasland, heide), langs bospaden en in kapvlakten. Hazelwormen zijn vaak lastig te vinden omdat ze weinig op open plekken zonnen. Een groot deel van het jaar verschuilen ze zich, bijvoorbeeld onder heidestruiken of ondergronds.

Levendbarende hagedis

Het voorkeursbiotoop van Levendbarende hagedis is vochtige heide met Dopheide, Pijpenstrootje en met opslag van berk en grove den. Verder komt ze ook voor in lijnvormige landschapselementen zoals bosranden, wegbermen en houtwallen.

Zandhagedis

De Zandhagedis komt in Nederland voornamelijk voor op heideterreinen op hogere zandgronden in het oosten, zuiden en midden van ons land en in de duinen ten noorden van Zeeland. De zandhagedis leeft in structuurrijke zandige gebieden met een gevarieerde vegetatie die voldoende schuil- en opwarmgelegenheid biedt en voldoende aanbod van allerlei insecten. Zandhagedissen hebben kaal zand nodig om hun eieren in af te zetten.

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied – met name verharding – is het plangebied niet geschikt als leefgebied voor bovenstaande reptielen. Ook de directe omgeving van het plangebied is suboptimaal als (kern)leefgebied voor reptielen, waardoor het ook zeer onwaarschijnlijk is dat zwervende exemplaren (sporadisch) aanwezig zijn in het plangebied.

Vissen

Wegens het ontbreken van permanent oppervlaktewater is de aanwezigheid van vissen uit te sluiten in het plangebied.

→ *Het aanvragen van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor amfibieën, reptielen en vissen niet aan de orde.*

3.6 Ongewervelden

Dagvlinders en libellen

Het éénmalige veldbezoek was niet geschikt om deze soortgroepen betrouwbaar te inventariseren. Wegens het ontbreken van geschikt biotoop ontbreken echter geschikte voortplantingslocaties voor (beschermde) vlinder- en libellensoorten.

Mieren

In het plangebied zijn geen nestkoepels van beschermde mierensoorten aangetroffen. Beschermde mierensoorten zijn voornamelijk gebonden aan

droge, open (naald)bossen en heideterreinen. Beide biotopen ontbreken in het plangebied.

Kevers

In Nederland komen/ kwamen vijf beschermde keversoorten voor. Juchtleerkever, Heldenbok en Brede geelgerande waterroofkever zijn al sinds de jaren '70 niet meer in Nederland waargenomen (Huijbregts, 2003). Twee beschermde keversoorten komen nog wel voor in Nederland (Vliegend hert en Gestreepte waterroofkever). Gestreepte waterroofkever is niet aangetroffen in het water. Bovendien is voor beide soorten binnen het plangebied geen geschikt biotoop aanwezig.

- *De aanvraag van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is hier voor ongewervelden niet aan de orde.*

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Broekhuizen S. et al. (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Heusden, van W.R.M. & S.J. Vreugdenhil (2006). Handreiking Flora- en faunawet; Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijk inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied.
- K. Kapteyn (1995). Vleermuizen in het landschap; Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV/ Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Lange, R., R. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna (www.minlnv.nl).
- Natuurloket (www.natuurloket.nl)
- Provincie Gelderland (2005). Streekplan Gelderland 2005.
- Provincie Gelderland (www.gelderland.nl).
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl)
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (1996). Broedvogels inventariseren in Proefvlakken, Handleiding Broedvogel Monitoring (BMP). SOVON, Beek-Ubbergen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 tot 2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Sparreboom (red.) 1981. De amfibieën en reptielen van Nederland, België en Luxemburg.
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: SOORTENLIJST

Soort	Terreingebruik /Aantal	Status
> FLORA		
Gewone vogelmelk	Mogelijk aanwezig	FFW - Tabel 1
> ZOOGDIEREN		
Gewone dwergvleermuis	Mogelijk foeragerend en vleigroute	FFW - Tabel 3/ HR IV
Laatvlieger	Mogelijk foeragerend en vleigroute	FFW - Tabel 3 / HR IV
Rosse vleermuis	Mogelijk foeragerend en vleigroute	FFW - Tabel 3 / HR IV
Ruige dwergvleermuis	Mogelijk foeragerend en vleigroute	FFW - Tabel 3 / HR IV
Bosmuis	Verspreid, voortplantend	FFW - Tabel 1
Egel	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
Hermelijn	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
Huismuis	Verspreid, mogelijk voortplantend	-
Huisspitsmuis	Verspreid, voortplantend	FFW - Tabel 1
Rosse woelmuis	Verspreid, voortplantend	FFW - Tabel 1
Tweekleurige bosspitsmuis	Verspreid, voortplantend	FFW - Tabel 1
Veldmuis	Verspreid, voortplantend	FFW - Tabel 1
Wezel	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
> BROEDVOGELS		
Groenling	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Heggenmus	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Houtduif	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Huismus	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3 / RL4
Kneu	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3 / RL4
Merel	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Roodborst	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Tijftjaf	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Tuinfluiter	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Vink	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Winterkoning	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Witte kwikstaart	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Zwarte roodstaart	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
Zwartkop	Mogelijk broedend	FFW - Tabel 2,3
> AMFIBIEËN EN REPTIELEN		
Kleine watersalamander	Verspreid, voortplantend	FFW - Tabel 1
Bruine kikker	Verspreid, voortplantend	FFW - Tabel 1
Gewone pad	Verspreid, voortplantend	FFW - Tabel 1
> VISSSEN		
Niet aanwezig		
> ONGEWERVELDEN		
Geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijsten		

Legenda soorten tabel:

Beschermingsregiem Flora- en faunawet (FFW):

Tabel 1: 'Algemene soorten' waarvoor veelal automatisch vrijstelling geldt;

Tabel 2: 'Overige soorten' waarvoor vrijstelling geldt, mits activiteiten voldoen aan goedgekeurde ge

Tabel 3: Soorten van Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB artikel 75 FFW, waarvoor alleen onder strikte vo
vrijstelling mogelijk is.

Tijdens hun broedseizoen zijn vogels strikter beschermd (Tabel 3) dan buiten deze periode (Tabel 2)

RL 0 t/m RL 4 verwijzen naar de status op de Rode lijsten:

0= Verdwenen; 1= Ernstig bedreigd; 2= Bedreigd; 3= Kwetsbaar; 4= Gevoelig

BIJLAGE II: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (FFW) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer. De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetswijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de FFW. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de FFW:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De FFW kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de FFW. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

'Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.'

Tabel 1. 'Algemene soorten'

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de FFW en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Tabel 2. 'Overige soorten (gedragscode)'

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de FFW, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of te minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- In geval van belang g), behalve in de periode 15 maart-15 juli.

Tabel 3. 'Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV'

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV.

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de FFW altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹;
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als 'zorgvuldig handelen', waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de FFW een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de FFW vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www9.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

³ a) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor Rodelijst-soorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Nederland zal aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna

e

Notitie

‘Aanvulling en actualisatie EHS en NB-wet herinrichtingproject Hezenbergerweg te Hattem’

Datum: 26-08-2008
Offertenr.: 07080A
Auteur: drs. I. Veeman
Status: definitief

ecogroen advies bv

Postbus 625, 8000 AP Zwolle

t: 038 423 64 64

f: 038 423 64 65

info@ecogroen.nl

www.ecogroen.nl

1. Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Van Wijnen Projectontwikkeling Noord BV (contactpersoon dhr. M. Boerema) heeft EcoGroen Advies BV in 2007 een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met een herinrichtingproject aan de Hezenbergerweg te Hattem. De provincie heeft per brief (kenmerk 2007-081687) middels enkele vragen om actualisatie en aanvulling gevraagd van de plannen in het licht van gebiedsgericht natuurbeleid. In voorliggende notitie wordt hieraan invulling gegeven en vindt een aanvullende toetsing plaats van de plannen aan de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS en de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’.

2. Situatie

De planlocatie bevindt zich ten zuiden van Hattem en ligt in de oksel van de kruising Hezenbergerweg met de Konijnenbergerweg. Op de locatie is een (voormalige) bouwmaterialenhandel aanwezig. De locatie bestaat grotendeels uit verharding, schuren, loodsen, met langs de randen bosschages. De ligging van de locatie is in figuur 1 aangegeven. Als gevolg van de plannen zal de huidige bebouwing verdwijnen en plaats maken voor een zestal nieuwe appartementencomplexen. In het nieuwe herinrichtingplan wordt de bouwkegel van nieuwe aanplant van bomen en struweel voorzien.

Figuur 1: Kaart met de situering van het plangebied aangegeven met de gele omlijning (bron: Google Earth).

3. EHS

EHS algemeen

De Nota Ruimte is één van de nota's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling worden ondermeer de kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur en nationale landschappen gewaarborgd en zijn ganzen-foerageergebieden en weidevogelgebieden aangewezen.

De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

Door het rijk en provincies is een beleidskader opgesteld met de spelregels die gelden bij ingrepen binnen de EHS. In dit beleidskader is aangegeven dat ingrepen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen onder voorwaarden worden toegestaan. In dit kader moet allereerst in beeld worden gebracht wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in het plangebied zijn. Provincies hebben het rijksbeleid doorvertaald in het provinciaal beleid.

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de nee, tenzij-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, dient hier door de initiatiefnemer onderzoek naar te worden verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zijn de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden door de provincie per gebied gespecificeerd.

EHS in Gelderland

In de provincie Gelderland bestaat de EHS uit drie onderdelen; EHS-Natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingzones. Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur. EHS verweving is van belang voor soorten die in gebieden leven waarin natuurelementen verweven zijn met agrarisch gebruik van het landschap. Met de ecologische verbindingzones neemt de versnippering van de natuur af en ontstaan meer migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

Het plangebied is gelegen binnen EHS (zie bijlage IV) en is daarin aangegeven als verbindingzone. Het plangebied zelf heeft niet de bestemming 'natuur' of 'nieuwe natuur'.

De provincie Gelderland heeft de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS uitgewerkt in de vorm van kernkwaliteiten en omgevingscondities. De ecologische kwaliteiten van een bepaald gebied zijn gelijk aan de door Gedeputeerde Staten geformuleerde natuurdoelstellingen voor dat gebied. Omgevingscondities zijn de omstandigheden waaraan voldaan moet worden om de ecologische kernkwaliteiten te bewerkstelligen. Via de website van Provincie Gelderland zijn de wezenlijke kenmerken en condities op de locatie geraadpleegd.

Kernkwaliteiten en omgevingscondities

De effecten die volgens de provincie Gelderland tot significante aantasting van de kernkwaliteiten en omgevingscondities kunnen leiden zijn onderstaand weergegeven. Per effect is beschreven of deze in voorliggende situatie te verwachten is.

- *Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen voor nieuwe natuur en agrarische natuur.*

De planlocatie bestaat op dit moment voor nagenoeg 100% uit verhard oppervlakte. Na de inrichting zal het aandeel onverhard fors toenemen in de vorm van tuinen en beplanting. Van een vermindering van het areaal of kwaliteit van waardevolle elementen is zodoende geen sprake.

- *Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingszones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe.*

In de huidige situatie is de locatie geheel verhard en geen functioneel onderdeel van een robuuste ecologische verbindingszone of ecologische poort. Vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren zijn dan ook niet te verwachten.

- *Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet.*

In het plangebied is een quickscan ecologisch onderzoek uitgevoerd (Wallink & Veeman 2007). Ten behoeve van dit onderzoek heeft veldwerk plaatsgevonden door een deskundige. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat op de planlocatie geen verblijfplaatsen van ontheffingsplichtige soorten aangetroffen dan wel te verwachten zijn.

- *Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid).*
- *Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.*

Grote natuurlijke eenheden zijn bos- en natuurgebieden die vanwege hun omvang goede mogelijkheden bieden voor een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling. Van belang hierbij is duurzaam herstel en behoud van biodiversiteit. Om de gewenste soortenrijkdom te realiseren, worden natuurlijke processen zoals begrazing, overstroming, erosie en sedimentatie benut. In Gelderland zijn 12 grote natuurlijke eenheden. Dit zijn bestaande, maar ook nog te ontwikkelen bos- of natuurgebieden (Atlas Groen Gelderland).

Het plangebied behoort volgens Atlas Groen Gelderland niet tot gebieden die als grote eenheden worden aangemerkt. De voorgenomen ontwikkelingen hebben dan ook geen vermindering van het areaal grote natuurlijke eenheden tot gevolg. Het dichtst bij het plangebied gelegen gebied dat is aangemerkt als 'grote eenheid natuur' zijn de randmeren op zeker 15 kilometer. Op basis van de afstand tot dit gebied en de aard van de voorgenomen ontwikkelingen mag worden aangenomen dat deze geen belemmering vormen voor het verloop van de natuurlijke processen in deze of andere grote natuurlijke eenheden.

- *Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren.*

HEN-Wateren zijn wateren van het Hoogste Ecologische Niveau. De HEN-wateren behoren tot het groenblauwe raamwerk en op alle HEN-wateren is het 'nee-tenzij' beleid van toepassing. Het is belangrijk dat de samenhang tussen landschap, grondgebruik en HEN- wateren behouden blijft en niet wordt doorsneden door bijvoorbeeld verstedelijking en recreatieve voorzieningen. Op en nabij de locatie zijn geen HEN wateren aanwezig. Dichtstbijzijnde HEN - wateren zijn de beken rond Apeldoorn. Van negatieve invloed op HEN wateren is zodoende geen sprake.

- *Een verandering van de grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast.*

Het natuurdoeltype dat ter hoogte van het plangebied wordt nagestreefd is droog bos van lemige grond en droog bos van arme grond (bron: Atlas Groen Gelderland). Voor beide typen geldt het streven naar een bedekking van 5 % van het oppervlakte als zodanig aangegeven gebied. Wanneer de infiltratiemogelijkheden voor regenwater niet worden beperkt en de waterkwaliteit wordt gewaarborgd, zal de - voor het nagestreefde natuurdoeltype - gewenste grond- en oppervlaktewater situatie naar verwachting niet worden aangetast.

In deze situatie wordt een deel van het verhard oppervlakte opgeheven waardoor er meer ruimte is voor een natuurlijke infiltratie. Er vindt bovendien geen bronbemaling plaats van de locatie.

- *Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).*

Het plangebied is volgens de kaart 'Gelderse stiltegebieden en stiltebeleidsgebieden' (bron: Atlas Groen Gelderland) gelegen binnen 'stiltebeleidsgebied'. In de stiltebeleidsgebieden wordt op basis van het principe 'standstill - step forward' uitsluitend het ruimtelijk spoor gevolgd om de beleidsdoelen te bereiken. De vijf grote gebieden in Gelderland liggen allemaal binnen de EHS en zijn geselecteerd omdat daar sprake is van een relatief grote mate van rust en stilte. In deze gebieden moet stilte en rust ten behoeve van de dierenwereld en de rust zoekende recreant worden bewaard en bevorderd. Het geluidniveau is gemiddeld lager dan 40 dB(A). Het beleid is hier niet gericht op de streefwaarde 40 dB(A), maar op het niet laten toenemen van de geluidbelasting ten opzichte van de huidige situatie (nulsituatie).

De nulsituatie vormt de basis voor het 'standstill - step forward'-beginsel. (Bron: Atlas Groen Gelderland). Om de ontwikkeling van de geluidbelasting in de onderscheiden stilte(beleids)gebieden te kunnen monitoren, is bij de vaststelling van de nieuwe omgevingsplannen de akoestische 'nulsituatie' vastgelegd. Deze vormt het ijkpunt waaraan de ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst. In deze situatie vindt een functieverandering plaats van een bouwmaterialenhandel naar wonen. De geluidsintensiteit van wonen is lager dan die van een materialenhandel, met name als gevolg van een afnemende transportactiviteit. Er wordt om die reden voldaan aan het 'standstill - step forward' principe.

- *Tevens kernkwaliteit: de overgangen van de droge Veluwe naar de natte flanken en naar de IJssel(vallei) waarbinnen uitwisseling van planten en dieren mogelijk is, waarbinnen abiotische processen zo veel mogelijk ongestoord verlopen, en waarbinnen de natuur zich op de gehele gradiënt ontwikkelt. In het bijzonder in de Hattemer-, Wisselse, Beekberger- en Soerense poort.*

De planlocatie ligt net buiten de Hattemerpoort (Bijlage V). Vrije uitwisseling van planten en dieren blijft binnen de Hattumerpoort mogelijk evenals het ontwikkelen van een natuurlijke gradiënt.

Conclusie EHS

De voorgenomen ontwikkelingen hebben in de huidige vorm geen significante aantasting van verschillende kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS tot gevolg.

4. Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, tezamen ook wel Natura 2000-gebieden genoemd (Bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000). Voorliggende locatie ligt in de nabijheid van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Effecten op beschermde habitats of soorten van de habitatrichtlijn zijn niet aan de orde, maar eventuele effecten op de in de instandhoudingsdoelstellingen opgenomen vogels dienen nader in beeld te worden gebracht.

Vogelrichtlijngebied

De oostgrens van de onderzoekslocatie ligt op geringe afstand (ca 100 meter) van Vogelrichtlijngebied 'IJssel', onderdeel van het Natura-2000 gebied 'Uiterwaarden IJssel'. Het Apeldoorns Kanaal, de Hezenbergerweg en begeleidende singels vormen het tussengelegen gebied.

Beschermde waarden

De aanwijzing van de IJsseluiterwaarden als Vogelrichtlijngebied heeft betrekking op de volgende vogelsoorten.

• Fuut	• Kuifeend
• Aalscholver (broedvogel)	• Nonnetje
• Aalscholver	• Grote zaagbek
• Kleine zilverreiger	• Visarend
• Lepelaar	• Slechtvalk
• Kleine zwaan*	• Porseleinhoen (broedvogel)
• Wilde zwaan*	• Kwartelkoning (broedvogel)*
• Kolgans*	• Meerkoet*
• Grauwe gans	• Scholekster
• Smient*	• Kievit
• Krakeend	• Grutto*
• Wintertaling	• Wulp
• Wilde eend	• Tureluur
• Pijlstaart	• Reuzenster*
• Slobeend*	• Zwarte stern (broedvogel)
• Tafeleend	• IJsvogel (broedvogel)*

Genoemde vogelsoorten zijn veelal gebonden aan openheid en/of water. De 'Uiterwaarden IJssel' in de nabijheid van het plangebied bestaat uit (maïs)akkers. Bovendien is het beschermde gebied terplekke tamelijk besloten gelegen, deels omgeven door bos wat het gebied onaantrekkelijk maakt voor bijvoorbeeld ganzen, zwanen en weidevogels. Nabij de planlocatie is het Apeldoorns Kanaal het enige water van enige omvang. Dit water is in de huidige situatie ongeschikt voor verstoringsgevoelige vogelsoorten en zodoende niet kwetsbaar voor de plannen.

Directe en indirecte effecten

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied, waardoor directe effecten zoals ruimtebeslag achterwege blijven. Wel kunnen indirecte effecten optreden wanneer uitstralende effecten optreden op het beschermde gebied. Denk hierbij aan het versturende effect van visuele verstoring of van licht en geluid.

Tussen de planlocatie en het Natura 2000-gebied ligt het Apeldoorns Kanaal. De locatie ligt visueel afgeschermd van het begrensd gebied door de singels langs de westzijde van het kanaal. Overigens zijn inmiddels ook aan de oostzijde van het kanaal bomen aangeplant die voor extra afscherming zullen zorgen. Gezien de afgeschermd ligging worden geen relevante negatieve effecten verwacht op de instandhoudingsdoelen.

Externe effecten

Als belangrijk leefgebied (denk aan foerageergebied) voor de voor het Vogelrichtlijngebied relevante soorten wordt aangetast - ook al ligt het buiten de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied - kan er sprake zijn van een externe werking met negatieve effecten. Het veldonderzoek en de terreingesteldheid - verhard oppervlakte - wijst uit dat het plangebied niet geschikt is als broed- en/of foerageergebied voor de relevante vogelsoorten. Ook worden er geen negatieve effecten verwacht als gevolg van een veranderd gebruik van de locatie. Ten opzichte van het voormalige gebruik als bouwmaterialenhandel, met bijbehoren vracht-, personeels en klantenverkeer, zal het aantal dagelijkse verkeersbewegingen bovendien flink teruglopen, wat ten goede komt aan de rust.

Recreatieve uitloop

Als gevolg van de permanente bewoning is wel een lichte toename te verwachten van de recreatieve uitloop (hond uitlaten, blokje om etc.). In de beoogde invulling zal de toekomstige woonbestemming plaats bieden aan ongeveer 60 personen. Ingeschat wordt dat ca 10% van de bewoners, dus 6 personen, dagelijks een ommetje zal maken, mogelijk met hond¹. Het precieze gedrag van deze groep is niet aan te geven, maar het is aannemelijk dat een deel van de uitloop, dus minder dan genoemde 6 personen, het Apeldoorns Kanaal zal oversteken en daarna de weg vervolgt over de Kanaaldijk². De Kanaaldijk is een drukke fiets- en wandelroute langs het Apeldoorn Kanaal. Een rondje noordwaarts, met terugweg door Hattem behoort tot de mogelijkheden.

Een minieme toename van het reeds forse aantal wandelaars/fietsers zal niet tot een meetbaar effect op aangelegen natuurwaarden leiden. Verstoringgevoelige vogels en andere fauna zullen automatisch voldoende afstand nemen ten opzichte van bestaande routes zoals de Kanaaldijk. Ten behoeve van de plannen zullen ook geen nieuwe paden worden aangelegd.

Een ander argument om aan te nemen dat het hier om een verwaarloosbaar effect gaat is de beperkte vogelkundige waarde van de percelen langs de Kanaaldijk, in de nabijheid van de planlocatie. Het dichtstbijzijnde gebied dat door de provincie is aangemerkt als weidevogelgebied (goede kwaliteit), ganzengebied en van waarde is voor Kleine zwaan, is de Hoenwaard (zie bijlage II, III en IV). De Hoenwaard, waar onder andere Kwartelkoning broedt (waarneming.nl), ligt via de Kanaaldijk op ruim 1 kilometer van de planlocatie. Zelf gaat de provincie Gelderland in haar Groei- en krimp beleid uit van een recreatiedrukafstand van 0,8 kilometer vanaf een recreatieterrein (Groot Bruinderink *et al.* 2006). Er wordt vanuit gegaan dat een wandelaar met hond een rondje loopt van een half uur met een snelheid van 5 km/h. De omtrek van het wandelrondje is dan 2500 m en de straal 800 meter.

Bereikbaarheid van de Hoenwaard is vanaf de Hezenbergerweg alleen mogelijk via de Hoenwaardseweg en er zijn hier geen opties om een rondje te lopen. Gezien de omvang van het plan, de ligging en afstand tot planlocatie is er geen reden om aan te nemen dat de Hoenwaardseweg meetbaar drukker zal worden na realisatie. Hoe om te gaan met recreatie in de Uiterwaarden van de IJssel is overigens een thema dat thuishoort in het beheerplan. Gebieden waar recreatie voor overlast zorgt of dreigt te zorgen kunnen eventueel (periodiek) van recreatie (en honden) worden afgesloten. Ook zonering van recreatieve routes behoort tot de mogelijkheden.

→ *De locatie ligt op geringe afstand van Vogelrichtlijngebied IJssel, maar heeft zelf geen relevante waarde voor de relevante vogelsoorten. Uitstralende effecten van bijvoorbeeld licht op het Vogelrichtlijngebied worden niet verwacht. Er worden bovendien geen meetbare negatieve effecten verwacht op de relevante vogelsoorten als gevolg van recreatieve uitloop. Van significante invloed³ is in deze situatie zeker geen sprake.*

1 Uit raadpleging van diverse stukken op internet blijkt 10% de orde van grootte te zijn van het aantal hondenbezitters in Nederland (in Nederland ca. 2 miljoen honden).

2 Overige wegen in het gebied leiden vooral naar woonerven en dus niet recreatief en zijn minder interessant voor recreatief gebruik.

3 Van een significant effect is sprake wanneer de draagkracht van 'Uiterwaarden IJssel' onder de drempel komt die nodig is voor een duurzame handhaving van de instandhoudingsdoelen.

Beschermde Natuurmonumenten

Beschermde Natuurmonument 'IJsseluitwaarden' ligt aan de overzijde van de IJssel op een afstand van ca. 2 kilometer. Dit Natuurmonument bestaat uit een vochtig gebied met bosjes, hooilanden, rivierarmen, kleiputten en rietlanden.

→ *Gezien de afstand en de aard van de plannen worden geen effecten verwacht die de natuurlijke kenmerken van dit gebied zullen aantasten.*

Conclusie Natura 2000

De voorgenomen ontwikkelingen hebben met zekerheid geen significante aantasting van de relevante waarden van Natura 2000-gebied tot gevolg. Lichte versturende werking als gevolg van enige toename in recreatieve uitloop is niet uit te sluiten. Meetbare effecten op relevante natuurwaarden, met name vogels, worden overigens niet verwacht. Het effect bestaat uit hoogstens een lichte toename van het gebruik van bestaande paden. Gevoelige vogels bewaren meestal voldoende afstand tot recreatieve paden.

Omdat een gering versturend effect niet valt uit te sluiten wordt aangeraden een vergunning aan te vragen voor artikel 19 van de Natuurbeschermingswet. De provincie is hiervoor bevoegd gezag.

5. Bronnen

Groot Bruinderink, G.W.T.A., R.J. Bijlsma & J.A.M Jansen, 2006. Een prototype Natuureffectenboekhouding NEB; rekenen met de effecten van recreatie op Natura 2000 waarden op de Veluwe. Wageningen, Alterra-rapport 1276.

Krijgsveld, K.L., S.M.J. van Lieshout, J. van der Winden & S. Dirksen 2004. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg bv (rapport 03-187) in opdracht van Vogelbescherming Nederland.

Ministerie van LNV (www.minlnv.nl) o.a. geraadpleegd:
 - concept gebiedendocument Natura 2000 gebied 38 - Uiterwaarden IJssel;
 - Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998;

Natuurloket (www.natuurloket.nl)

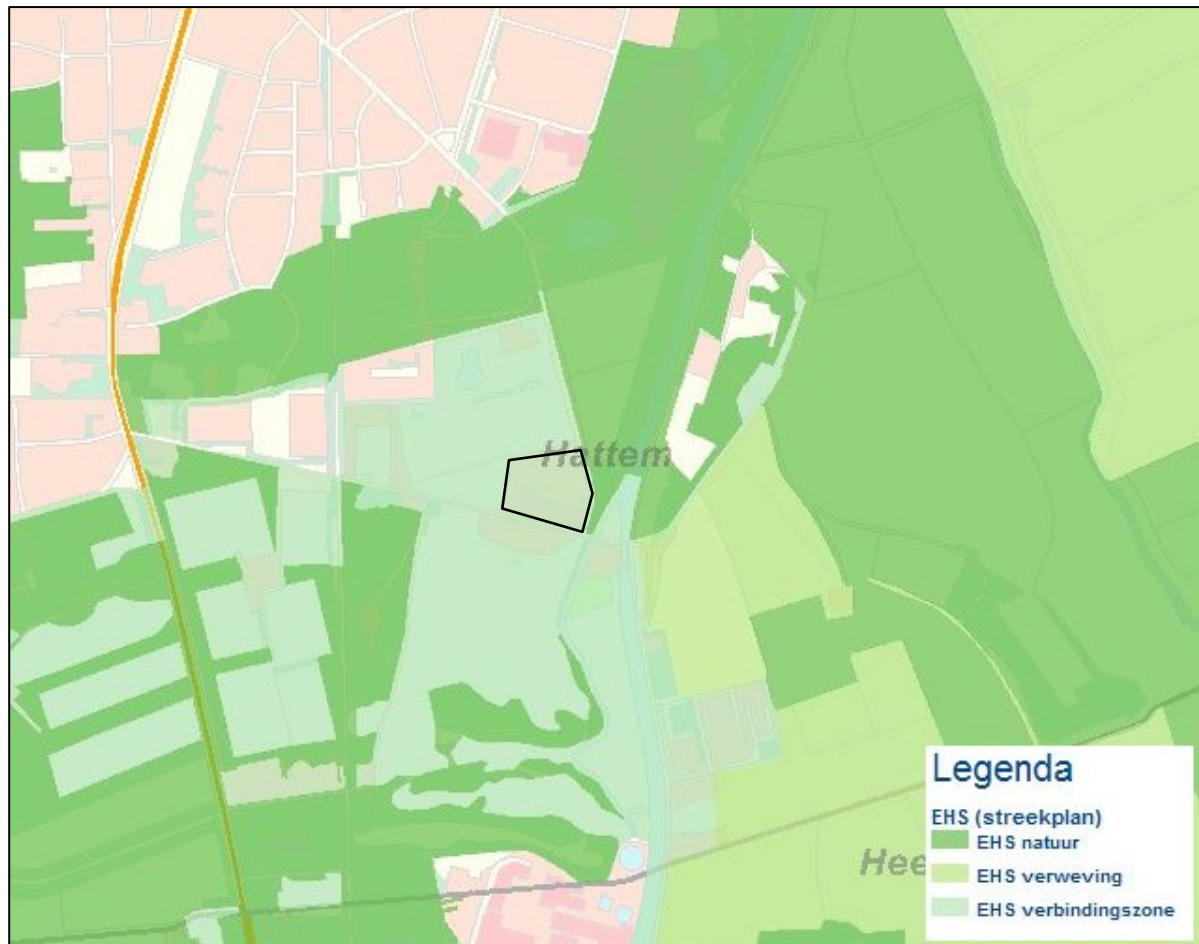
Provincie Gelderland (www.Gelderland.nl)

Steunpunt Natura 2000, 2007. Toepassing begrippenkader Natuurbeschermingswet 1998. Intern werkdocument voor opstellers beheerplannen en vergunningsverleners NB-wet. (versie 17-09-2007)

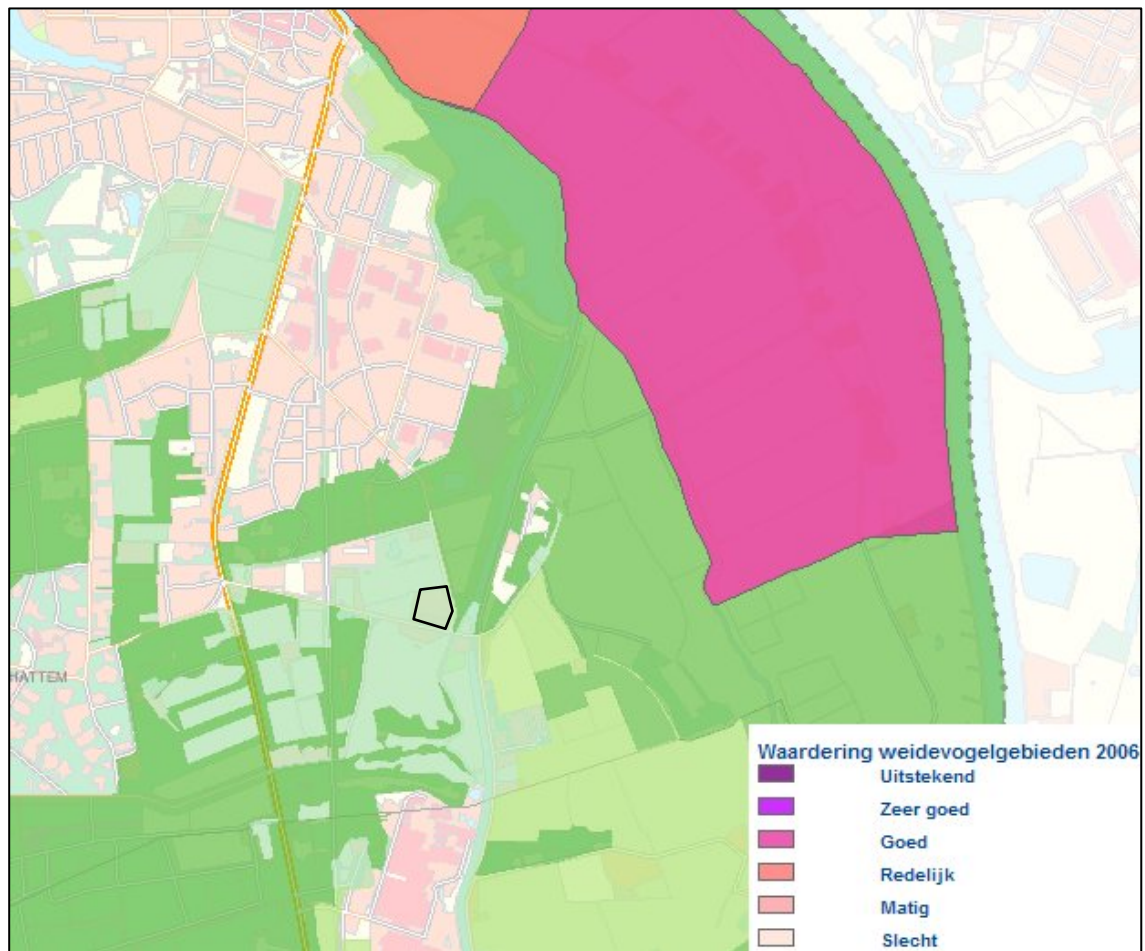
Wallink, M. & Veeman, I. (2007). 'Quickscan natuurtoets herinrichtingproject Hezenbergerweg te Hattem'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 07-080. EcoGroen Advies, Zwolle.

Waarneming.nl (gegevens Kwartelkoning, ganzen en zwanen)

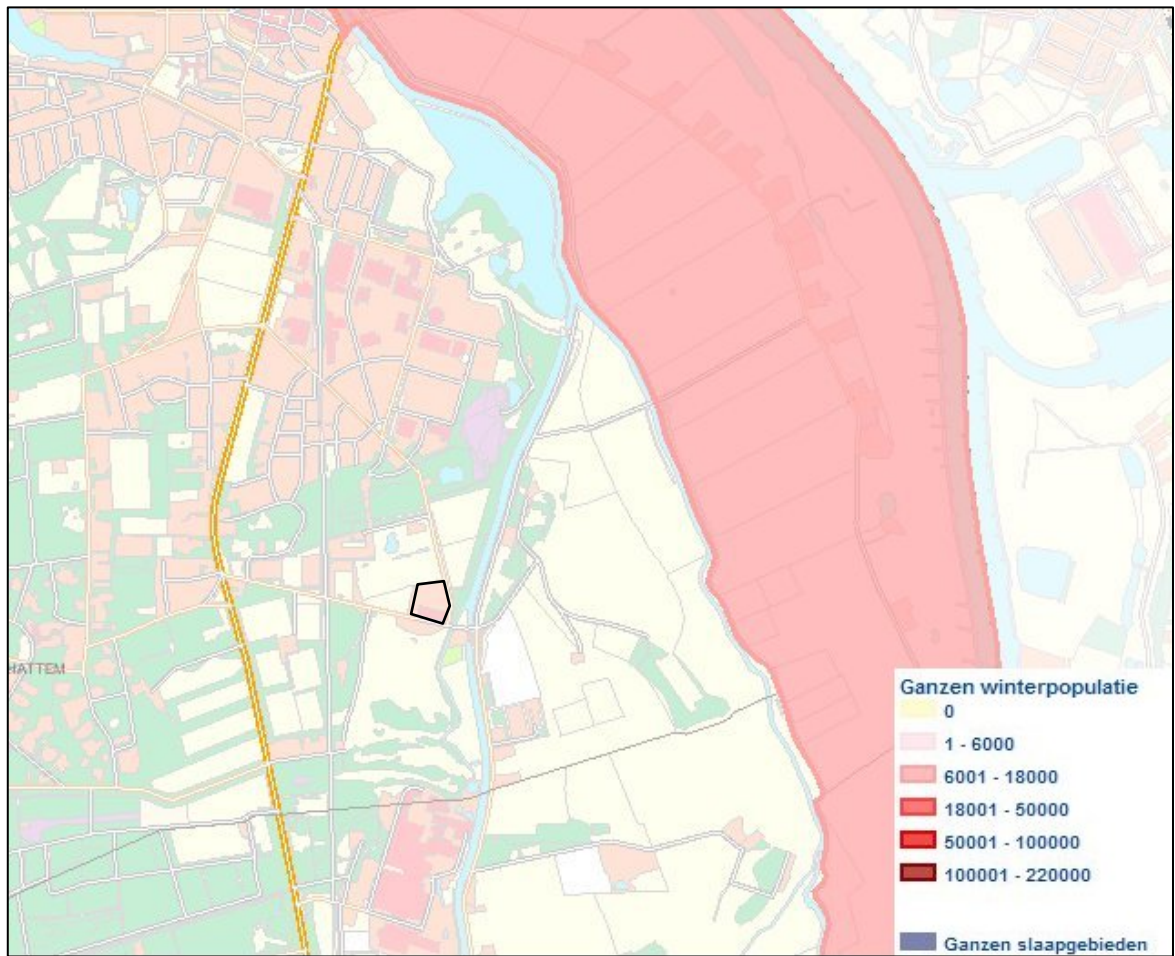
BIJLAGE I: Ligging EHS

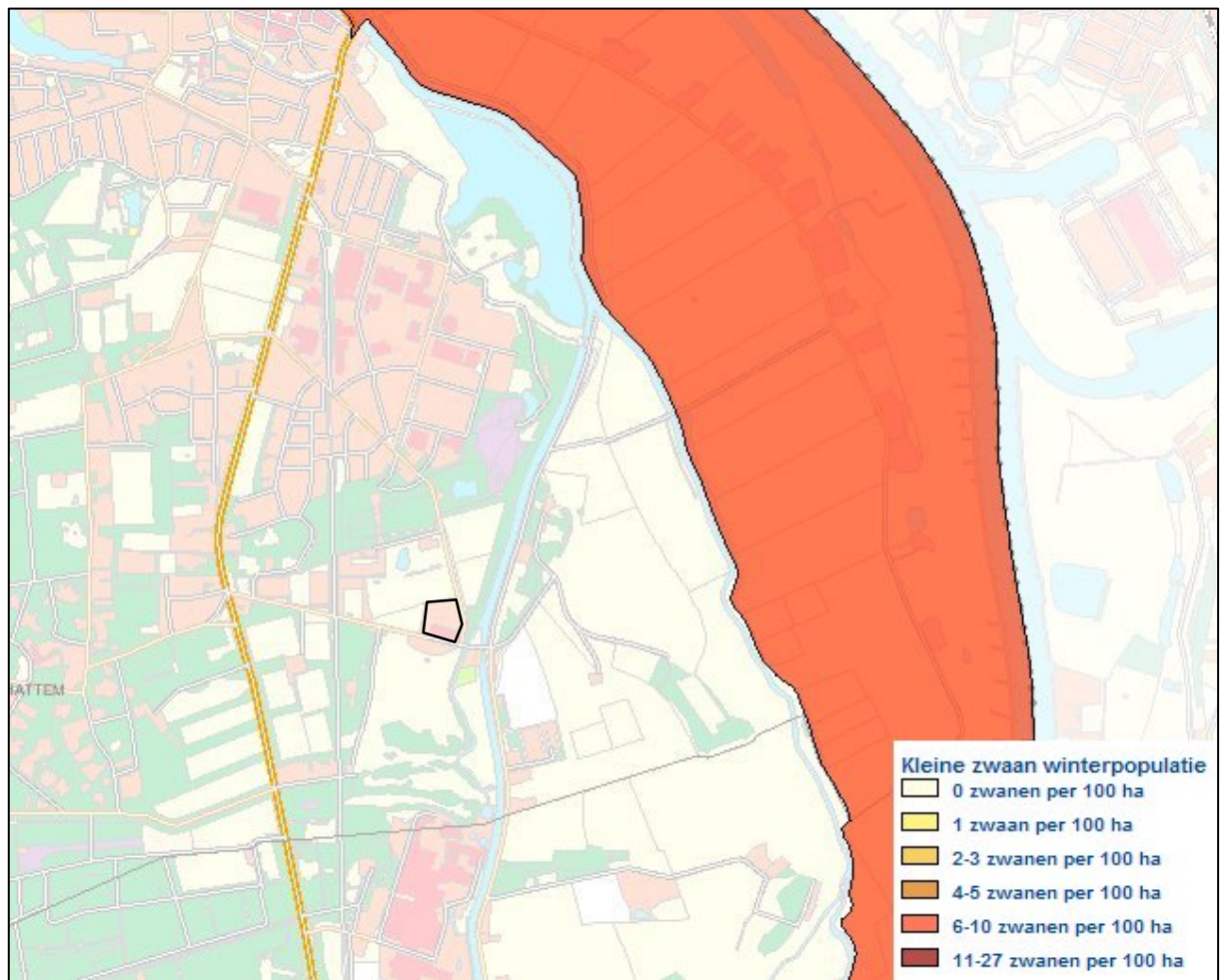
BIJLAGE II: Waardering weidevogelgebied

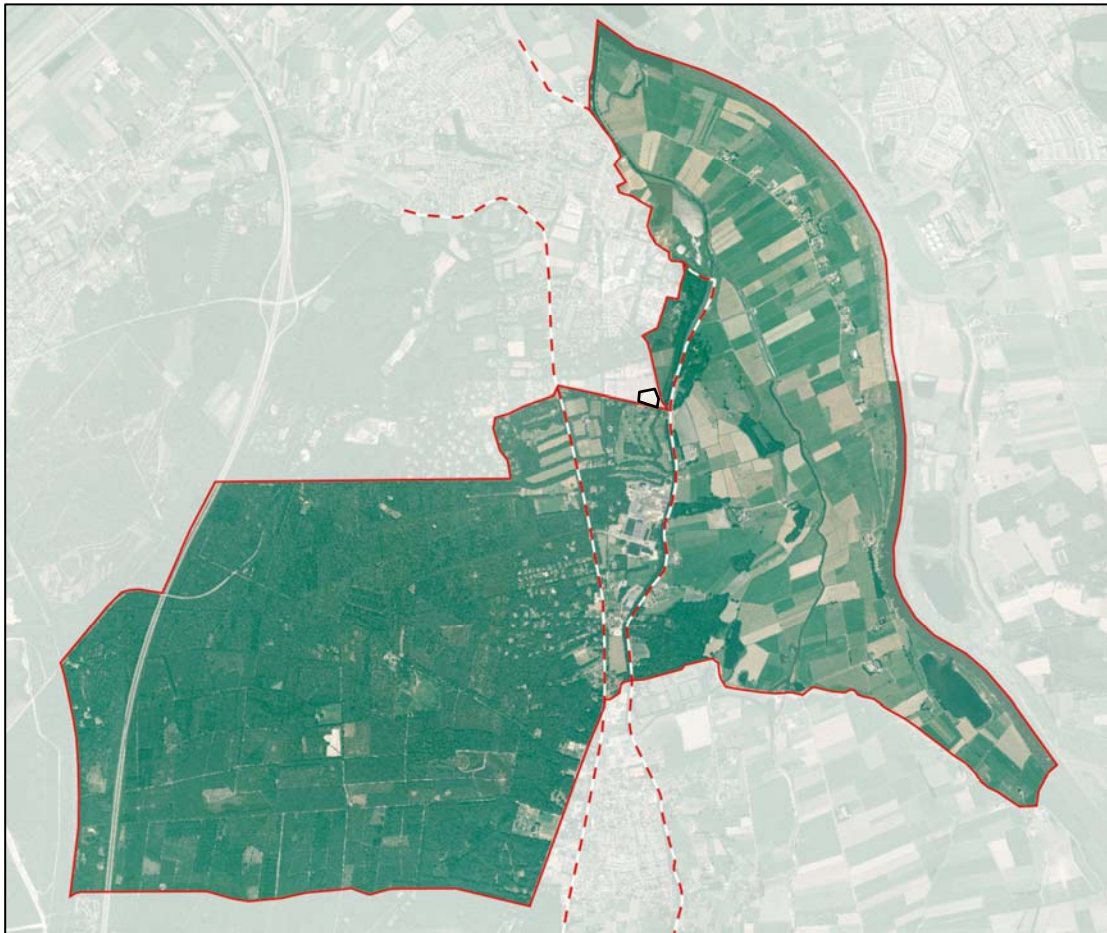
BIJLAGE III: Ganzen winterpopulatie

BIJLAGE IV: Kleine zwaan winterpopulatie

BIJLAGE V: Hattemerpoort

e

Notitie

'Reactie op beroepsgronden ecologie Hezenbergweg'

Auteur: drs. I. Veeman
Datum: 16 december 2009
Projectcode: 09410

ecogroen advies bv

Postbus 625, 8000 AP Zwolle

t: 038 423 64 64

f: 038 423 64 65

info@ecogroen.nl

www.ecogroen.nl

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de initiatiefnemer heeft EcoGroen Advies in 2007 en 2008 ecologisch onderzoek uitgevoerd¹ vanwege de herinrichting van een locatie aan de Hezenbergweg in Hattem.

Door de Vereniging Landschap en Milieu Hattem en de familie van Rijckevorsel is beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan. Om het beroep kracht bij te zetten heeft men dhr. C.P.M. Zoon² opdracht gegeven om een toets uit te voeren van de plannen. De bezwaren van appellanten zijn in diverse stukken en op talloze wijzen verwoord.

Hoewel uit bovengenoemde rapportages van EcoGroen Advies reeds bleek dat het plan geen significant negatieve effecten zal hebben op beschermde natuurwaarden, heeft de gemeente besloten om middels dit deskundigenadvies te reageren. Daarbij wordt ook specifiek ingegaan op de eerst in beroep ingebrachte rapportage van Zoon. Als bevoegd gezag in deze bestemmingsplanprocedure acht de gemeente het wenselijk en zorgvuldig om één gebundeld stuk in te brengen met als doel een goede en zo volledig mogelijke reactie op de ingebrachte beroepsgronden voor het thema natuurbescherming.

1.2 Situatieschets

De planlocatie bevindt zich ten zuiden van Hattem en ligt in de oksel van de kruising Hezenbergerweg en de Konijnenbergerweg. De bestemming die op dit moment op de locatie rust is bouwmarkt. Op de locatie is bebouwing aanwezig van een (voormalige) bouwmaterialenhandel. De locatie bestaat grotendeels uit verharding, schuren en loodsen, met langs de randen bosschages. Rondom de locatie is een hoog hekwerk aanwezig. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit wegen, een golfbaan en een voor recreanten toegankelijke bosstrook langs het Apeldoorns kanaal. In de bosstrook vindt zich een kleine parkeerplaats. Het driehoeksvorige perceel aan de overzijde van de Hezenbergerweg bestaat uit een begraasde weide. Voor een nadere impressie van de locatie zie de luchtfoto in bijlage I.

Als gevolg van de plannen zal de huidige bebouwing verdwijnen en plaats maken voor een zestal nieuwe appartementencomplexen met in totaal 30 appartementen. Het hekwerk zal daarbij worden verwijderd en het bebouwde oppervlakte neemt af tot maximaal 50%. Als onderdeel van het plan wordt een financiële bijdrage geleverd aan de EHS ten bedrage van € 300.000,-. Verder zal een bestaande parkeergelegenheid aan de oostzijde van de Hezenbergerweg worden teruggegeven aan de natuur.

¹ Veeman, I. (2008). Aanvulling en actualisatie EHS en NB-Wet herinrichtingsproject Hezenbergweg te Hattem. Notitie met kenmerk 07080A.

Wallink, M. & Veeman, I. (2007). 'Quickscan natuurtoets herinrichtingsproject Hezenbergerweg te Hattem'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 07-080. EcoGroen Advies, Zwolle.

² Zoon C.P.M. (2009). Toets bestemmingsplan Hezenbergpark (Hattem) aan het natuurbeleid. Versie 02. 14 augustus 2009.

Om de nachtelijke donkerheid te bewaken is in het nieuwe bestemmingsplan specifieke aandacht besteedt aan het thema verlichting. Openbare verlichting zal beperkt worden toegepast en bovendien zal een type verlichting worden toegepast dat alleen naar beneden straalt. Overigens zijn in de bestemming 'bouwmarkt' hiervoor geen bepalingen opgenomen. Het terrein van de bouwmaterialenhandel werd met name gedurende de wintermaanden verlicht met lichtmasten tijdens werkzaamheden en openingstijden.

Onderzoek ecologie en belangrijkste conclusies

Door EcoGroen Advies is ecologisch onderzoek uitgevoerd op de locatie, verwoord in twee rapportages¹. Het onderzoek is uitgevoerd in samenspraak met de gemeente en in overleg met de ecologen van de provincie. De bevindingen zijn dat het terrein in zijn huidige vorm geen relevante ecologische waarden heeft. Omdat de locatie voor nagenoeg 100% uit verhard oppervlakte bestaat, is het terrein voor de meeste soorten onaantrekkelijk. Het terrein is bovendien volledig omgeven door hekwerk en daardoor voor veel soorten geheel ontoegankelijk. De locatie vormt om die redenen op dit moment geen functioneel onderdeel van de EHS en ook een ecologische relatie met omliggende Natura 2000-gebieden ontbreekt.

De functieverandering van bouwmarkt naar wonen is vanuit ecologisch oogpunt van geringe betekenis. Ruimtelijk zien we een verbetering, met name door de afname van bebouwd oppervlakte, het verwijderen van aanwezige hekwerken en het teruggeven van het parkeerterrein aan de natuur. Qua gebruik is er een verschuiving van de bedrijfsmatige functie naar de woonfunctie. Ten opzichte van de functie van bouwmarkt betekent dit netto een geringe verschuiving van minder activiteit overdag (o.a. wegvallen vrachtverkeer, personeel en bezoekers) naar het gebruik van bewoners, vermoedelijk meest senioren, dat minder intensief en meer verspreid in de tijd plaatsvindt.

De functie wonen en de beoogde inrichting sluit naar het inzicht van de gemeente aanmerkelijk beter aan bij de omgeving dan de functie bouwmarkt. De gemeente is haar ruimtelijke besluit gesterkt door de provincie die zowel mondeling als per brief goedkeuring heeft verleend aan het plan. Ook de commentaarnota bij de streekplanherziening herbegrenzing EHS laat aan duidelijkheid niets te wensen over. GS overweegt in die commentaarnota 'dat de nieuwbouw op de Hezenberg een geaccepteerd plan is'.

2. Natuurbeschermingswet

Centraal in de beoordeling van effecten van projecten of activiteiten op Natura 2000-gebieden staat de vraag of deze effecten al dan niet significant zijn. De vraag of iets een significant effect heeft moet uitsluitend worden bepaald ten opzichte van de instandhoudingsdoelstelling van een habitat of (vogels)soort voor het betreffende Natura 2000-gebied. Met instandhoudingsdoelstelling wordt bedoeld: de in de nota van toelichting bij het aanwijzingsbesluit opgenomen 'instandhoudingsdoelstellingen', bestaande uit Algemene doelen, doelen voor habitattypen van bijlage I van de Habitatrichtlijn, doelen voor soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn, doelen voor broedvogels van bijlage I van de Vogelrichtlijn en niet-broedvogels van art. 4.2 van de Vogelrichtlijn.

Wanneer is een effect significant?

Over de interpretatie van het begrip significantie bestaat onduidelijkheid. Recent heeft het Steunpunt Natura 2000³ hierover een uitgebreide toelichting opgesteld: "Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet" (Eindversie 9.02.2009). Onderstaand is een definitie uit dit document gegeven.

³ <http://www.natura2000.nl/>

“Van significante gevolgen (of een significant negatief effect) is sprake wanneer de oppervlakte van een habitattype of de omvang van een leefgebied of de omvang van een populatie ten gevolge van menselijk handelen (met uitzondering van het beheer dat gericht is op de instandhoudingsdoelstellingen) in de toekomst, gemiddeld genomen lager zal zijn dan bedoeld is in de instandhoudingsdoelstelling. (Steunpunt Natura 2000, 2009) ”

In het document van het Steunpunt wordt nog een belangrijk aandachtspunt genoemd die een nadere uitleg geeft aan het begrip ‘significantie’. Oppervlakten van habitattypen en omvang van populaties en leefgebied zijn nooit constant omdat er natuurlijke fluctuaties optreden. Het is daarom de bedoeling dat de instandhoudingsdoelstelling gemiddeld over een langjarige periode niet afneemt. Om deze reden zijn de doelen van vogels ook gebaseerd op langjarige gemiddelden van 5 jaar. In de toetsing kan voor vogels dan ook deze periode aangehouden worden. In alle andere gevallen mag men uitgaan van een periode van 5 tot 10 jaar. Met deze natuurlijke fluctuatie mag rekening gehouden worden bij het beantwoorden van de vraag of de verwachte afname ook echt zal leiden tot het niet halen van de instandhoudingsdoelstelling. Fluctuaties die het gevolg zijn van menselijk handelen behoren niet tot natuurlijke fluctuaties, maar beheermaatregelen die gericht zijn op het halen van de instandhoudingsdoelstelling - zoals in de onderhavige situatie het geval is - zijn hier een uitzondering op.

Conclusie t.a.v. Natuurbeschermingswet

Door EcoGroen Advies is getoetst of significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied ‘uiterwaarden IJssel’ kunnen optreden (rapporten met kenmerk 07080, dd. 06-07-2009 en kenmerk 07080A, dd. 26-08-2009). Geconcludeerd wordt dan van significante negatieve effecten met zekerheid geen sprake is. Er is hoogstens sprake van een ten opzichte van het bestaande gebruik relatief zeer geringe toename van recreatieve uitloop, maar dit leidt met zekerheid niet tot significante effecten op de instandhoudingsdoelen.

Op 1 februari 2009 is een wetwijziging van kracht geworden waarmee verduidelijkt is dat ‘niet elke potentiële verstoring, maar alleen potentieel significante verstoring van soorten waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen, leidt tot vergunningplicht’. Dit betekent dat uitsluitend voor vormen van verstoring die (kunnen) leiden tot significante effecten op het instandhoudingsdoel van een betreffende soort een vergunning inzake de Natuurbeschermingswet noodzakelijk is. Een vergunning is in het kader van de Natuurbeschermingswet in deze situatie zodoende niet (meer) aan de orde.

Aanvullend bij bovenstaande kan nog worden opgemerkt dat de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel zijn opgesteld op basis van veldgegevens uit de periode (1999-2003), de periode dat de bouwmaterialenhandel nog in functie was. Bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelen is daardoor uitgegaan van een situatie waar menselijk gebruik aan de orde is en sprake is van een bebouwde locatie.

Voor de volledigheid wordt in bijlage III ingegaan op de met het oog op de Natuurbeschermingswet ingebrachte bezwaren.

3. EHS

De planlocatie maakt onderdeel uit van de EHS. Bescherming van de EHS loop via het ruimtelijke ordeningsplan. Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Om bij een wijziging van bestemming een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied

gespecificeerd. Door de provincie Gelderland zijn de wezenlijke kenmerken en waarden voor de EHS uitgewerkt in de vorm van kernkwaliteiten en omgevingscondities. De ecologische kernkwaliteiten van een bepaald gebied zijn gelijk aan de door Gedeputeerde Staten geformuleerde natuurdoelstellingen voor dat gebied. Dit houdt in dat niet alleen de aanwezige natuurwaarden worden beschermd maar ook de door Gedeputeerde Staten beoogde natuurwaarden. Omgevingscondities zijn de omstandigheden waaraan voldaan moet worden (omgevingskwaliteit in de zin van milieu, water en ruimte) om de ecologische kernkwaliteiten te bewerkstelligen.

Bij de streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur' hoort een groot aantal kaarten. Op deze kaarten zijn de wezenlijke kenmerken en waarden zoals die door Gedeputeerde Staten aan de locatie en directe omgeving zijn toegekend weergegeven. Deze kaarten zijn geraadpleegd via de website van de provincie Gelderland. De gevolgde wijze van toetsing is conform de streekplanuitwerking.

Significantie EHS

Bij de beoordeling van effecten van een ruimtelijke wijziging speelt de vraag of er sprake is van significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden en omgevingscondities van de EHS. Het begrip significantie is in relatie tot de EHS minder scherp gedefinieerd dan in de Natuurbeschermingswet. Er zijn voor de EHS geen instandhoudingsdoelen benoemd. De in de streekplanuitwerking geformuleerde ontwikkelingsdoelstellingen vormen de inhoudelijke basis. Bevoegd gezag oordeelt of een aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS als significant is te beschouwen. Bestaande rechten van functies ingevolge vigerende bestemmingsplannen worden daarbij niet beoordeeld.

De situatie

De te vervallen bestemming met daarbij behorende rechten is bouwmarkt en de nieuwe bestemming is wonen (zie ook §1.2). Ten aanzien van de EHS kunnen nog enkele aanvullingen worden gemaakt. Zo hebben Provinciale Staten op 1 juli 2009 nieuwe grenzen van de ecologische hoofdstructuur (EHS) in het Streekplan vastgesteld. De planlocatie is onderdeel van EHS verweving (zie bijlage VII), voorheen was dat EHS verbindingzone. Het beleid voor verbindingzones is vergelijkbaar met EHS-verweving. In EHS-verweving is naast natuur ook ruimte voor (vergroting van) extensieve vormen van landbouw en recreatie alsmede nieuwe landgoederen.

Uit raadpleging van de verschillende kaarten van de Atlas Groen Gelderland⁴, datahotel Gelderland⁵, streekplankaarten⁶ en het natuurbeheerplan⁷ blijkt dat op de locatie zelf geen concreet natuurdoel rust. Een kaart met kernkwaliteiten is opgenomen in de bijlage V. In de directe nabijheid van de locatie bevinden zich geen zogeheten parels, A-locatie bos, HEN wateren, Weidevogel of ganzengebieden of Grote eenheden natuur. Wel ligt de locatie in een zone waar een ecologische poort wordt beoogd, te weten de Hattermerpoort. Evenals het overgrote deel van de omgeving van het centrum van Hattem ligt de locatie in een gebied waar beleid geldt ten aanzien van stilte (zie ook bijlage VIII). Geluidsdruk mag terplekke niet toenemen. (zie ook p. 11 bijlage IV).

Bij de uitwerking van de Hattermerpoort wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van verschillende functies binnen het gebied. De woonbestemming op de planlocatie is daarvan een geaccepteerd onderdeel. De bestemming wonen levert bovendien geen hogere geluidsdruk op dan de bestemming bouwmarkt en voldoet daarom aan het volgens het stiltebeleid vereiste 'standstill - step forward'-beginsel.

De wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS zijn hier niet in het geding zijn als gevolg van de wijziging van de bestemming bouwmarkt naar wonen. Met inbegrip van de

⁴ <http://geodata2.prvgld.nl/apps/groengelderland/>

⁵ <http://geodata2.prvgld.nl/apps/datahotel/>

⁶ http://www.gelderland.nl/Documenten/Kaarten_en_cijfers/Ruimtelijke_ordering/Streekplan/Kernkwaliteiten/RGB_kaart18_Deelgebied_IJsselvallei.pdf

⁷ <http://geodata2.prvgld.nl/apps/groengelderland/?kaartnaam=Natuurbeheerplan%20Gelderland%202009>

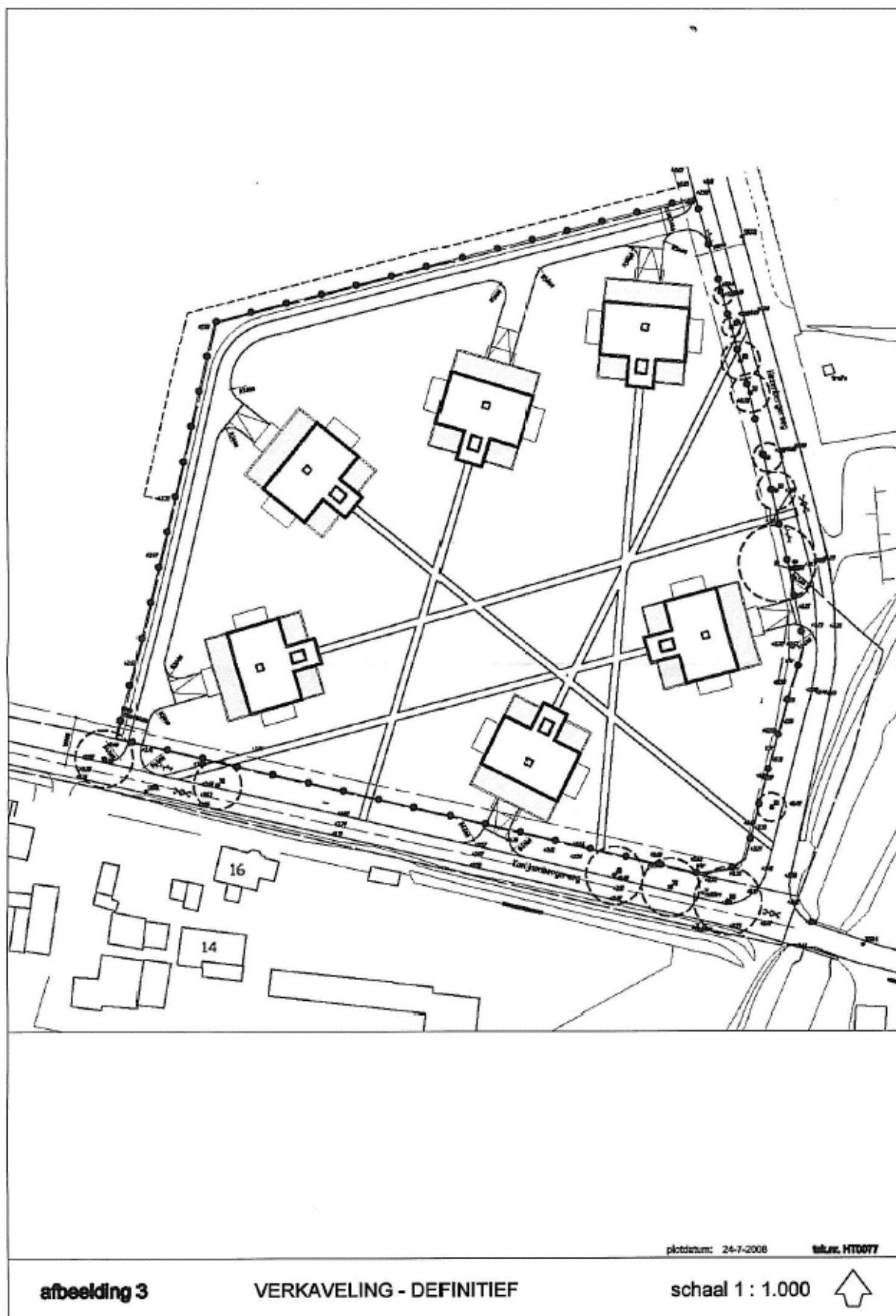
ecogroen advies

opgenomen natuurgerichte maatregelen (opheffen parkeerterrein, beperkingen straatverlichting en de financiële bijdrage aan de Hattemerpoort) in combinatie met de afname van verhard oppervlakte en het verwijderen van het hekwerk is er sprake van een kwaliteitsimpuls. In bijlage IV wordt een nadere reactie gegeven op de bezwaren.

BIJLAGE I: LUCHTFOTO PLANLOCATIE

BIJLAGE II: VERKAVELING

BIJLAGE III: BEZWAREN NB-WET

a. Het plan kan significante invloed hebben op het Natura 2000-gebied Veluwe. Wild trekt van de Veluwe naar de IJsseluiterwaarden en andersom. Aan de uitwisseling is geen aandacht besteed in het besluit, ook niet in het advies van EcoGroen Advies. De EHS-verbinding wordt versterkt door de geplande Hattemerpoort.

Reactie

Plannen en projecten dienen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 uitsluitend getoetst te worden aan effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. In de door EcoGroen Advies opgestelde rapporten is beschreven dat de locatie geen functioneel onderdeel van een robuuste ecologische verbindingzone of ecologische poort vormt en een eventuele uitwisseling van planten en dieren bovendien mogelijk blijft. Migratie van soorten is in het plangebied in de huidige situatie in zeer beperkte mate te verwachten, ook aangezien ten tijde van het veldbezoek in 2007 is vastgesteld dat het gebied omsloten is met een hoog hekwerk met prikkeldraad. Migratie is voor veel soorten dan ook niet mogelijk. Migratie van de soorten waarvoor t.a.v. de Natura 2000-gebieden 'Uiterwaarden IJssel' en 'Veluwe' instandhoudingsdoelstellingen zijn opgesteld, is binnen het plangebied zelfs in het geheel niet te verwachten. Voor wild waarop in het bezwaar waarschijnlijk wordt gedoeld (soorten als Edelhert, Wild zwijn en Das) bestaan overigens geen instandhoudingsdoelen voor zowel het Natura 2000-gebied Veluwe als de Uiterwaarden IJssel.

b. Toenemende avond- en nachtverlichting en toenemend verkeer 's avonds zijn duidelijke belemmeringen.

Zoals beschreven in de aanvullende notitie van EcoGroen Advies ligt het plangebied visueel afgeschermd van vogelrichtlijngebied 'Uiterwaarden IJssel', waardoor uitstralende effecten met een significante negatieve aantasting van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden IJssel' niet te verwachten zijn. In beperkte mate kan licht vanuit de woonkamers in bladloze perioden zichtbaar zijn vanuit de Uiterwaarden IJssel, maar dat zal in het Natura 2000-gebied geen verlichtend effect hebben. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Veluwe' zijn, o.a. gezien de afstand tot dit gebied, eveneens niet aan de orde.

Significante effecten als gevolg van een eventuele toename van het verkeer op bestaande wegen zullen niet optreden aangezien verstoring gevoelige soorten ook in de huidige situatie reeds voldoende afstand tot bestaande wegen zullen bewaren.

c. Nader onderzoek is noodzakelijk alvorens vergunning te verlenen.

Gezien de conclusie dat de voorgenomen ontwikkeling met zekerheid geen significante aantasting van de relevante waarden van Natura 2000-gebied tot gevolg zal hebben is nader onderzoek niet nodig. Nader onderzoek zoals het opstellen van een passende beoordeling is pas aan de orde indien significante effecten vermoed worden.

d. Het uitzicht van omwonenden op de fraaie bosrand wordt bedorven als de plannen doorgaan.

Betreffende bezwaar is subjectief en geen relevant aspect in het licht van de Natuurbeschermingswet. Er is geen enkele relatie met een instandhoudingsdoel.

e. De Konijnenbergweg wordt heel veel drukker. Omwonenden vinden dat de natuur voorrang moet krijgen.

Een eventuele toename van het verkeer op de Konijnenbergweg zal geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden tot gevolg hebben. Zoals ook aangegeven bij punt b. houden soorten die gevoelig zijn voor verstoring zich doorgaans niet op in de buurt van wegen, zodat een eventuele toename van verkeersbewegingen niet zal leiden tot significante negatieve effecten. Ten opzichte van een in functie zijnde bouwmarkt neemt het aantal verkeersbewegingen overigens af door het wegvallen van vrachtverkeer en verkeersbewegingen van bezoekers en werknemers.

ecogroen advies

f. Zolang nog niet op het beroep over het bestemmingsplan is beslist is een vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet prematuur.

In het kader van de ruimtelijke ordening en de Natuurbeschermingswet worden twee verschillende sporen gevolgd.

g. De bouwmaterialen is er sinds eind 2004 niet meer in gebruik. De vergelijking daarmee gaat niet op.

Ten eerste is het gebruik van de locatie langer voortgezet. Los van de vergelijking waarop wordt bedoeld kan worden gesteld dat een eventuele toename van verkeer, gelet op de huidige verstoring die de verkeersbewegingen met zich meebrengen, geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden tot gevolg zal hebben (zie ook de punten b en e). Verder kan hierbij nog worden aangevoerd dat de instandhoudingsdoelen zijn opgesteld op basis van veldgegevens uit de periode (1999-2003), de periode dat de bouwmaterialenhandel nog in functie was. De vergelijking met een in gebruik zijnde bouwmarkt gaat daarom wel degelijk op.

h. Het terrein vormt een onmisbare verbinding tussen de verschillende natuurgebieden.

In het kader van de Natuurbeschermingswet is het van belang of al dan niet negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van soorten of habitattypen optreden, wat zoals ook beschreven in de door EcoGroen Advies opgestelde rapportages niet het geval is. De planlocatie zelf is ongeschikt als leefgebied en bovendien door het aanwezige hekwerk onbereikbaar voor de meeste soorten. In de aanvullende notitie (Veeman 2008, kenmerk 07080A) is bovendien reeds beschreven dat vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden van planten en dieren niet te verwachten is.

i. Genoemd wordt dat het Apeldoorns kanaal broedgebied vormt voor IJsvogel. Verder wordt in het stuk van dhr Zoon gesproken over Kamsalamander als potentieel verkeersslachtoffer.

Aangezien IJsvogel is opgenomen als broedvogel in de instandhoudingsdoelen van Uiterwaarden IJssel en Kamsalamander is opgenomen is complementaire soort is een reactie op zijn plaats. Helaas blijft de ingebrachte informatie erg globaal. Een kaartje met de broedlocatie van IJsvogel of een jaartal van het broedgeval wordt nergens vermeld. Dat delen van de oevers van het Apeldoorns kanaal geschikt zijn als broedgebied voor IJsvogel onderschrijven wij. Effecten op het broedgebied van IJsvogel als gevolg van de plannen achten we onwaarschijnlijk en zeker geen effecten op het instandhoudingsdoel. De zijde van het Apeldoorns kanaal waar de planlocatie ligt valt buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Verder valt er als gevolg van eventuele wandelingen over de bestaande paden geen meetbaar effect te verwachten op het broedgebied. De vogels houden immers al enige afstand tot bestaande paden bij de keuze van een geschikte broedlocatie.

Daarbij kan nog worden genoemd dat de instandhoudingsdoelstelling voor IJsvogel (10 paar langs de gehele IJssel) erg bescheiden is⁸. Dus zelfs in een denkbeeldige situatie waarbij een klein deel van het leefgebied van IJsvogel langs de IJssel wordt aangetast dan leidt dat niet snel tot een significant effect op de draagkracht van de het zeer omvangrijke gebied 'Uiterwaarden IJssel' voor deze soort. Bepalend voor de populatie IJsvogels is de winterkoude. De populatie fluctueert hierdoor sterk en neemt sterk af en verdwijnt soms helemaal na een strenge winter.

Voor Kamsalamander is de ingebracht informatie zo mogelijk nog globaler dan voor IJsvogel. Voor deze soort wordt in het stuk van Zoon gerept over een te verwachten toename van het aantal verkeersslachtoffers. Nergens blijkt echter dat er in de huidige situatie reeds sprake zou zijn van verkeersslachtoffers, terwijl de wegen reeds in gebruik zijn (onder andere door enkele bezwaarmakers). Als er verkeersslachtoffers bekend zouden zijn bij bezwaarmakers dan zou dat vast zijn meegenomen in de bezwaren. In de factsheets Natura 2000-Gelderland⁹ wordt overigens expliciet genoemd dat er momenteel geen aanwijzingen zijn dat verkeerssterfte een knelpunt is voor de Kamsalamander in de Uiterwaarden IJssel.

⁸ Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland SOVON-Onderzoeksrapport 2008/14 rapport samengesteld in opdracht van Provincie Gelderland. Te raadplegen via www.gelderland.nl/natura2000
⁹ Geraadpleegd stuk van Natuurbalans – Limes divergens (www.gelderland.nl/natura2000)

BIJLAGE IV: BEZWAREN EHS

De conclusie uit de rapportage van EcoGroen Advies is dat er geen significante effecten optreden op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Uit de conclusies op p. 17 van de door dhr. C.P.M. Zoon opgestelde rapportage valt echter op te maken dat hij het plan significant acht op onderstaande punten:

- a. bestaande natuurwaarden
- b. beschermde soorten
- c. uitwisseling in beschermde gebieden
- d. natuurlijke processen in grote eenheden
- e. stilte

Dit is een opvallend verschil met de bevindingen zoals die door EcoGroen Advies zijn gedaan. Een dergelijk groot verschil in inzicht roept talloze vragen op, bijvoorbeeld over de gevolgde methodiek. Opvallend in het stuk van Zoon is de inbreng van diverse soorten zonder concrete relatie met het plan. De uiterst zeldzame Knoflookpad springt nog het meest in het oog. Volgens onze informatie¹⁰ dateert de laatste waarneming uit Hattem uit 1994. Ook de andere genoemde soorten waaronder Boommarter, Waterspitsmuis, Hazelworm, Ringslang en Kamsalamander worden niet in relatie gebracht met het plangebied. Het noemen van al deze soort wekt ten onrechte de suggestie dat de locatie een soort ecologische parel zou zijn, terwijl de waarheid bestaat uit een volledig verhard terrein met aan weersijden een weg.

Verder valt in het rapport van Zoon het gebruik op van een eigen interpretatie van de aspecten waarvoor hij tot het oordeel 'significant' effect komt. Waar in de hoofdttekst nog correct de omschrijvingen worden geciteerd zoals die in de streekplanuitwerking¹¹ worden gehanteerd, worden deze in hierboven opgesomde (a t/m e) verkorte vorm en in enkele gevallen geheel zonder motivering als significant weergegeven onder de conclusies. In onderstaande tekst wordt een reactie gegeven uitgaande van de definities zoals deze door de provincie worden gehanteerd.

a. Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen voor nieuwe natuur en agrarische natuur.

Zowel Zoon als EcoGroen Advies concluderen dat er geen sprake is van areaalverlies. Zoon concludeert echter dat er kwalitatief een significante verslechtering optreedt van bestaande natuurwaarden in de omgeving als gevolg van uitstralend licht en recreatieve uitloop.

De gemeente is zich bewust van de waarde van de nachtelijke donkerheid als omgevingsconditie. In het bestemmingsplan zijn bepalingen opgenomen voor het gebruik van specifieke openbare verlichting die alleen naar beneden straalt. Voor de verlichting in de woningen zijn geen bepalingen opgenomen, met name omdat dit niet te handhaven is. Overigens zijn in de bestemming 'bouwmarkt' geen bepalingen opgenomen ten aanzien van het aspect verlichting. Daarom behoort een intensieve verlichting er op dit moment tot de mogelijkheden. Het terrein van de bouwmaterialenhandel werd - met name in de wintermaanden - verlicht middels lichtmasten.

Met de gestelde voorwaarden ten aanzien van de openbare verlichting is in het bestemmingsplan een verbetering bereikt. Er is dan ook geen sprake van een significante verslechtering van de kwaliteit als gevolg van het aspect verlichting.

Zoals eerder opgemerkt zal er als gevolg van de bestemmingsplanwijziging een verandering optreden van het menselijke gebruik op en rond de locatie. Minder vrachtverkeer en bezoekers versus recreatieve uitloop van bewoners. Het gaat niet om grote aantallen, maar het aantal mensen dat 's avonds een ommetje zal maken neemt naar verwachting toe. Waar bezoekers en

¹⁰ Crombaghs B.H.J.M. & Creemers, R.C.M., Beschermingsplan Knoflookpad 2001-2005. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 's Gravenhage.

¹¹ Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur 2006. Streekplanuitwerking en bijlagen. (<http://www.gelderland.nl/eCache/DEF/7/991.html>)

ecogroen advies

werknemers van een bouwmarkt zich met name concentreren op het parkeerterrein en de bouwmarkt zullen bewoners zich meer verspreiden over de omgeving. Het parkeerterrein vervalt weliswaar, maar dan rest de vraag of het gewijzigde menselijke gebruik tot een significante aantasting van de kwaliteit leidt. We hebben het dan overigens al over externe effecten, welke binnen het beschermingsregime van de EHS minder nadrukkelijk zijn meegenomen dan in bijvoorbeeld de Natuurbeschermingswet. Omdat het gebruik zich zal beperken tot bestaande paden in opengestelde gebieden en de verwachte toename van het aantal recreanten beperkt is, vormt dit geen significante aantasting van de kwaliteit. Mochten er onverhoopt aanwijzingen ontstaan dat recreatieve druk negatief uitwerkt dan kan in overleg met de beheerder worden besloten de bestaande openstellingsregels aan te passen. Paden in nabijgelegen natuurgebieden zijn overigens alleen opgesteld tussen zonsopgang en zonsondergang.

b. Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet.

In het plangebied is een quickscan ecologisch onderzoek uitgevoerd (Wallink & Veeman 2007). Ten behoeve van dit onderzoek heeft veldwerk plaatsgevonden door een ter zake kundige. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat op de planlocatie geen verblijfplaatsen van ontheffingsplichtige soorten aangetroffen dan wel te verwachten zijn. Schadelijke effecten op ontheffingsplichtige soorten worden niet verwacht en het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.

Dat de omliggende bosstructuren leefgebied vormen voor vleermuizen is waarschijnlijk. Eventueel aanwezige vliegroutes en foerageergebied blijven echter behouden. Overigens zijn vleermuizen weinig gevoelig voor menselijke verstoring.

In het rapport van Zoon worden ook Kamsalamander en IJsvogel genoemd. Inhoudelijk zijn deze soorten reeds besproken onder punt I in bijlage IV. Voor IJsvogels is bij ruimtelijke ingrepen vanuit de Flora- en faunawet overigens geen ontheffing vereist.

c. Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe.

In de huidige situatie is de locatie geheel verhard en omheind en geen functioneel onderdeel van een robuuste ecologische verbindingzone of ecologische poort. Met het verwijderen van het hekwerk en de afname van het verhard oppervlakte wordt een geringe winst behaald voor bijvoorbeeld kleine zoogdieren. De mogelijkheden voor dieren om het Apeldoorns kanaal al zwemmend over te steken blijven. Ook de brug over het Apeldoorns kanaal wordt gehandhaafd en zal een eventuele functie in de migratie van soorten behouden. De plannen hebben geen effecten op de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen op de Veluwe. Vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren zijn ten opzichte van de huidige bestemming en inrichting niet te verwachten.

d. Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid). Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.

Een van de meest opvallende conclusies in het rapport van Zoon is die ten aanzien van grote eenheden. Op pagina 16 wordt door Zoon geconcludeerd dat het plan nauwelijks effecten heeft op grote aaneengesloten eenheden. Toch concludeert hij vervolgens ongemotiveerd op pagina 17 dat er sprake is van een significant effect op natuurlijke processen in grote eenheden. Dat geeft sterk de indruk van een zeer ruime eigen interpretatie en roept sterk de vraag op of Zoon wel is uitgegaan van de natuurdoelen zoals die door de provincie worden nagestreefd.

Het dichtst bij het plangebied gelegen gebied dat door de provincie is aangemerkt als 'grote eenheid natuur' ligt op meer dan 10 kilometer (zie bijlage V). Op basis van de afstand en de aard van de voorgenomen ontwikkelingen mag worden aangenomen dat deze geen belemmering vormen voor het verloop van de natuurlijke processen in deze of andere grote natuurlijke eenheden.

ecogroen advies

e. Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).

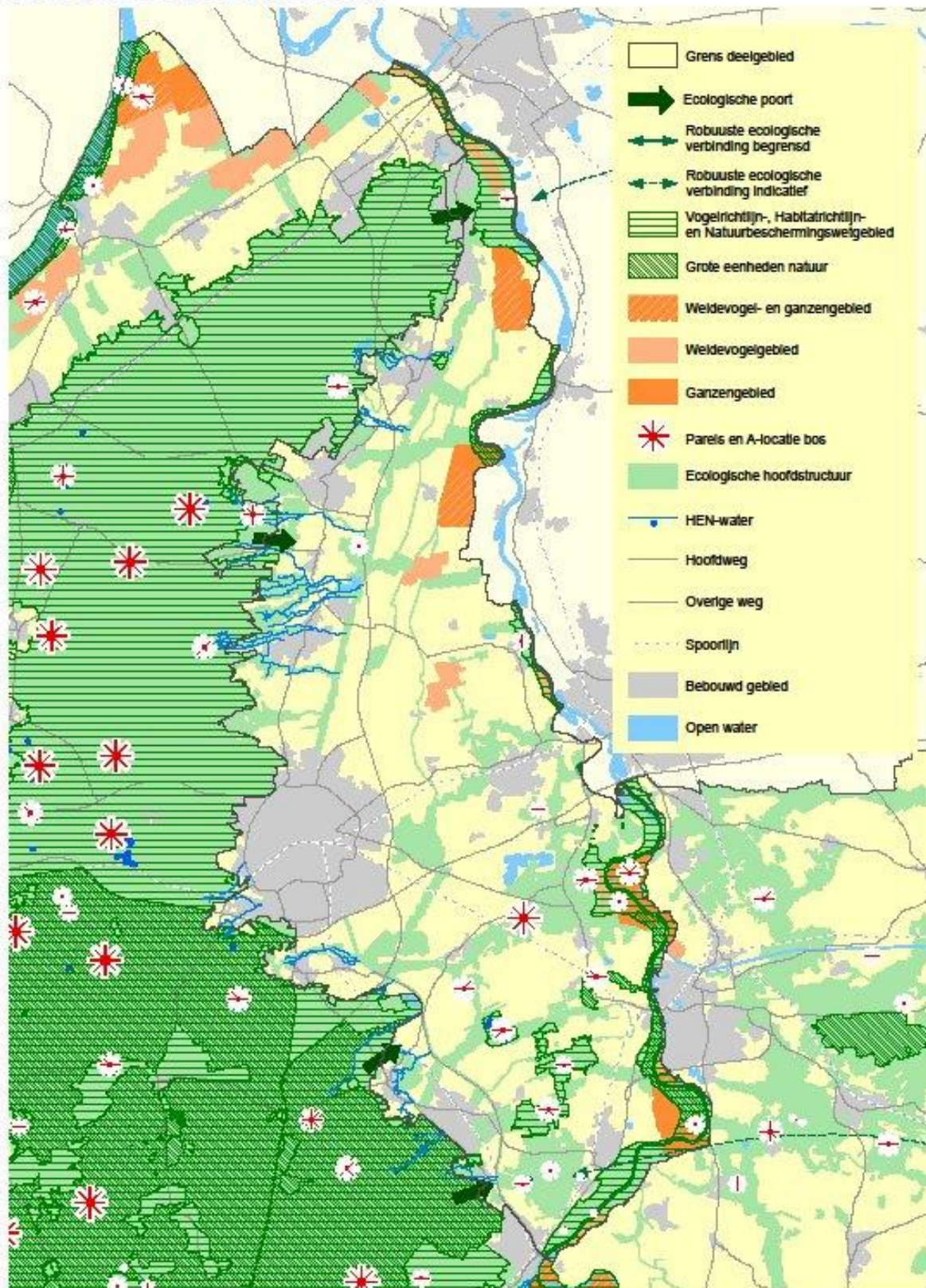
Door Zoon wordt geconcludeerd dat het plan significant is op het gebied van stilte. Op p. 16 wordt twijfel uitgesproken of de norm van 40 dB(A) wordt overschreden als gevolg van het plan.

Zoals reeds aangegeven in Veeman (2008) ligt het plangebied volgens de kaart 'Gelderse stiltegebieden en stiltebeleidsgebieden' (bron: Atlas Groen Gelderland) gelegen binnen 'stiltebeleidsgebied'. In de stiltebeleidsgebieden wordt op basis van het principe 'standstill - step forward' uitsluitend het ruimtelijk spoor gevolgd om de beleidsdoelen te bereiken. De vijf grote gebieden in Gelderland liggen allemaal binnen de EHS en zijn geselecteerd omdat daar sprake is van een relatief grote mate van rust en stilte. In deze gebieden moet stilte en rust ten behoeve van de dierenwereld en de rust zoekende recreant worden bewaard en bevorderd. Het geluidniveau is gemiddeld lager dan 40 dB(A). Het beleid is hier niet gericht op de streefwaarde 40 dB(A), maar op het niet laten toenemen van de geluidbelasting ten opzichte van de huidige situatie (nulsituatie).

De nulsituatie vormt de basis voor het 'standstill - step forward'-beginsel. (Bron: Atlas Groen Gelderland). Om de ontwikkeling van de geluidbelasting in de onderscheiden stilte(beleids)gebieden te kunnen monitoren, is bij de vaststelling van de nieuwe omgevingsplannen de akoestische 'nulsituatie' vastgelegd. Deze vormt het ijkpunt waaraan de ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst. In deze situatie vindt een functieverandering plaats van een bouwmaterialenhandel naar wonen. De geluidsintensiteit van de functie wonen is lager dan die van bouwmarkt, met name als gevolg van een afnemende vrachttransport. Er wordt om die reden voldaan aan het 'standstill - step forward' principe.

BIJLAGE V: KAART STREEKPLANUITWERKING KERNKWALITEITEN

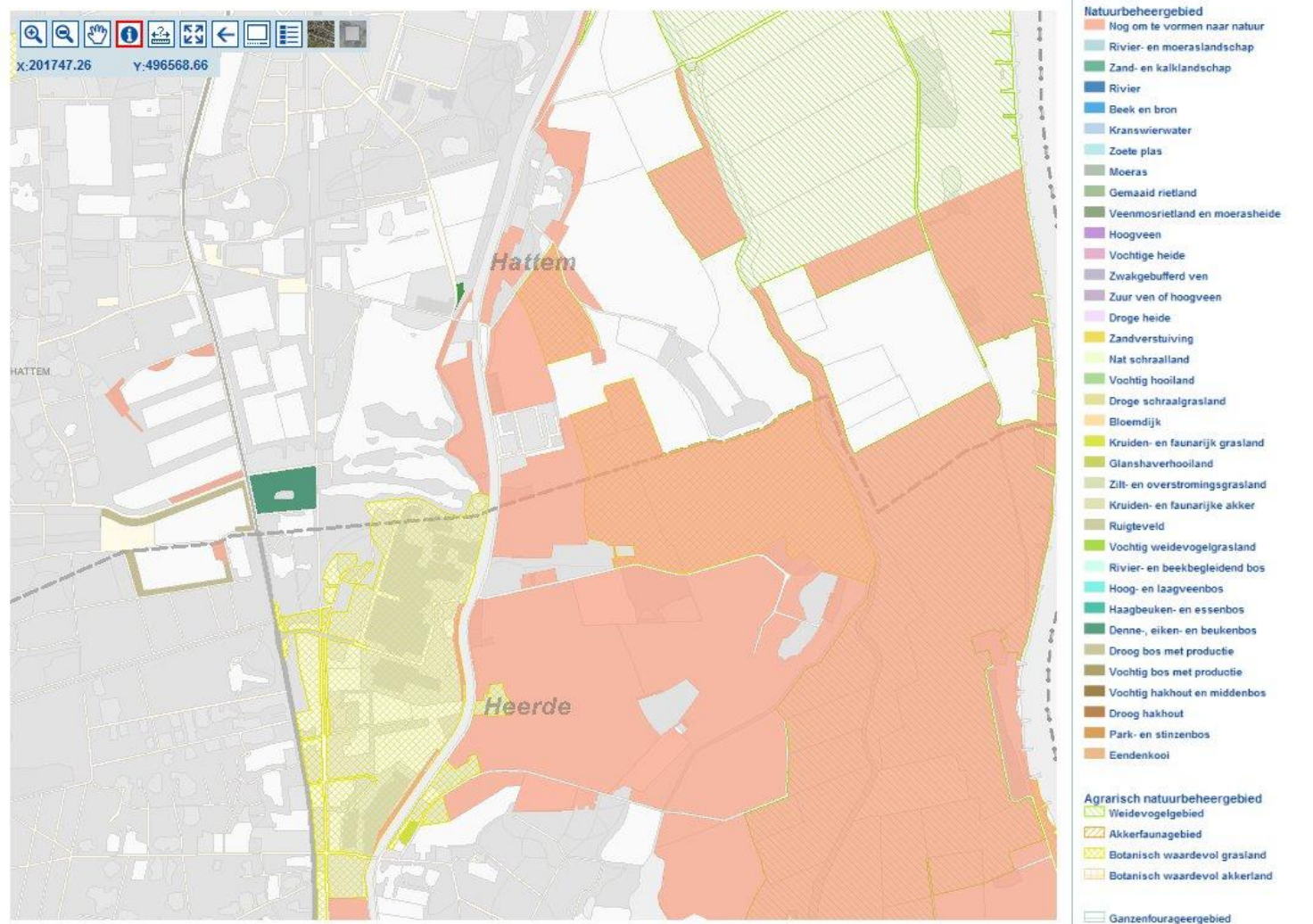
Kaart 18 : Deelgebied IJsselvallei

BIJLAGE VI KAART NATUURBEHEERPLAN GELDERLAND

Atlas Groen Gelderland - Natuurbeheerplan Gelderland 2009

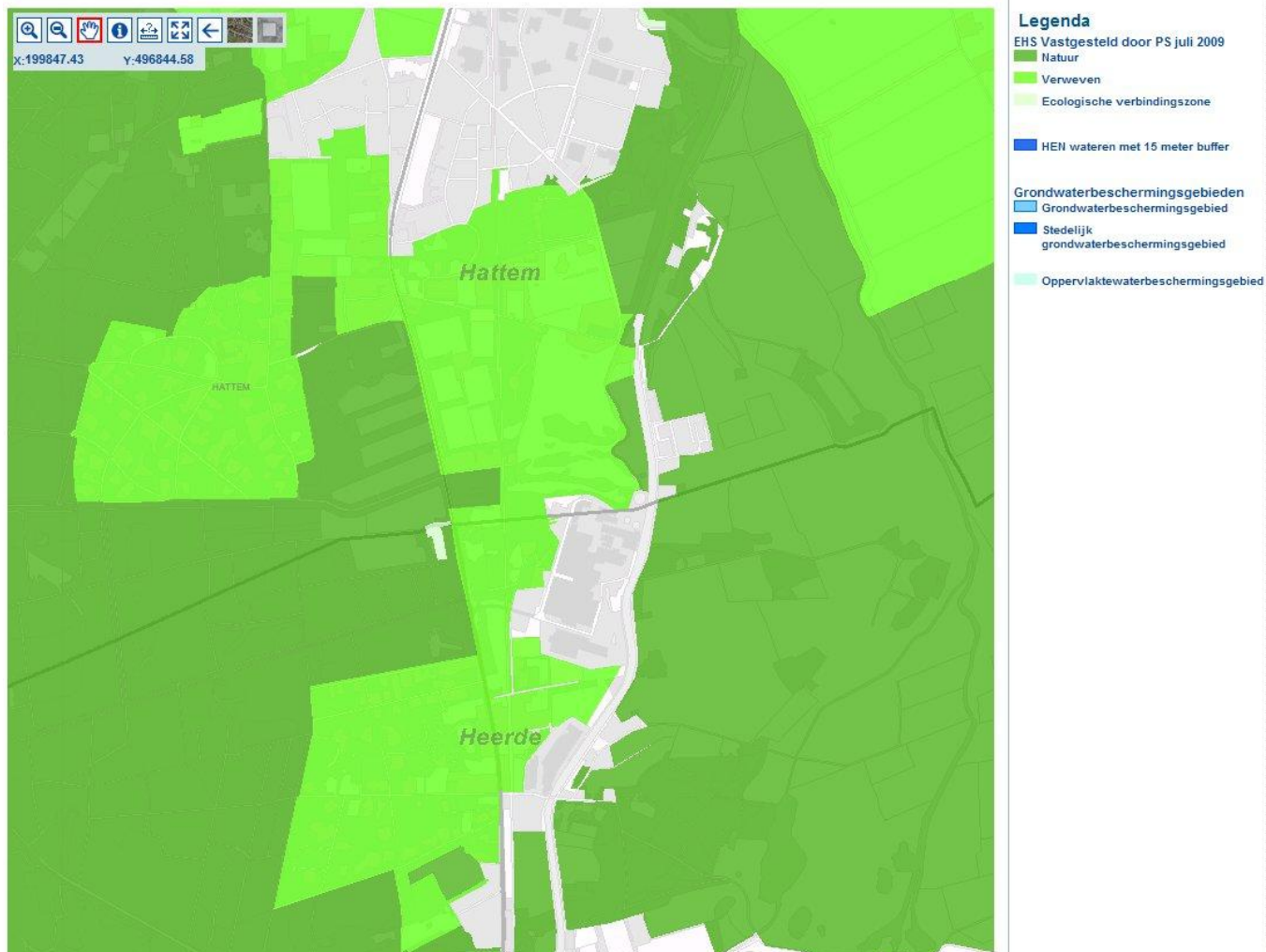
Provincie Gelderland, dichterbij dan je denkt

BIJLAGE VII: KAART EHS

Datahotel

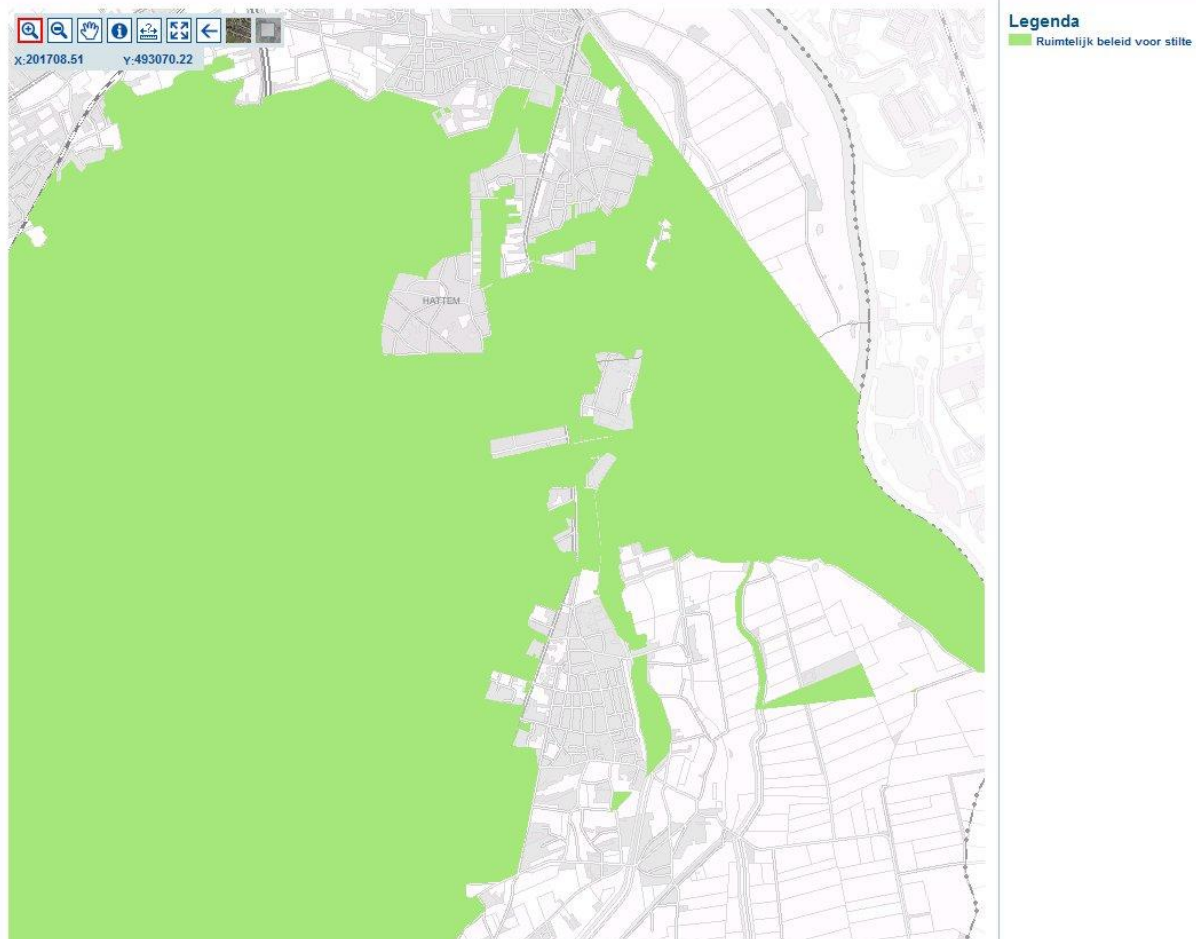
Provincie Gelderland, dichterbij dan je denkt

BIJLAGE VIII: KAART MET RUIMTELIJK BELEID VOOR STILTE

Datahotel

Provincie Gelderland, dichterbij dan je denkt

Memo

Actualisatie natuurrapporten ontwikkelingen Hezenberg Park, Hattem

Datum: 30 maart 2012
Projectnr.: 12097
Contactpersoon: ir. A (Arjen) Goutbeek

1. Aanleiding

Wat vooraf ging

In 2007 is door EcoGroen Advies een quick-scan flora- en faunawet¹ uitgevoerd voor de herinrichting van een terrein aan de Hezenbergweg in Hattem. De initiatiefnemer Van Wijnen Projectontwikkeling Noord BV had het voornemen op het terrein van de (voormalige) bouwmarkt zes appartementencomplexen te realiseren.

Naar aanleiding van bezwaren uit de omgeving en van de Vereniging Landschap en Milieu Hattem en op verzoek van de provincie Gelderland zijn in 2008² en in 2009³ enkele notities opgesteld, waarin nader is ingegaan op het EHS-beleid en de natuur-beschermingswet. Alle drie de documenten zijn als bijlage toegevoegd (Bijlage I).

In zowel de quick-scan als in beide aanvullende notities wordt geconcludeerd dat negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS en op de (instandhoudingsdoelen van) de op korte afstand gelegen Natura 2000-gebieden Uiterwaarden IJssel en Veluwe niet aan de orde zijn.

Nieuwe situatie

Eind 2011 is het inrichtingsplan voor de locatie gewijzigd. In plaats van zes appartementencomplexen, is het plan teruggeschaald naar de realisatie van 13 vrijstaande woningen, omgeven door houtsingels en één appartementencomplex van circa 10 meter hoog (figuur 1). In het ontwerp wordt de mogelijkheid open gehouden om twee woningen in te ruilen voor een tweede appartementencomplex.

Figuur 1: Schetsontwerp met de beoogde verkaveling aan de Hezenbergweg.

¹ Wallink M. en I. Veeman (2007). Quickscan natuurtoets herinrichtingproject Hezenbergweg te Hattem; inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwetgeving. Rapport 07080, EcoGroen Advies BV, Zwolle

² Veeman, I (2008). Aanvulling en actualisatie EHS en NB-wet herinrichtingproject Hezenbergweg te Hattem. Notitie 07080A. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

³ Veeman, I. (2009). Reactie op beroepsgronden ecologie Hezenbergweg. Notitie 09410, EcoGroen Advies BV, Zwolle.

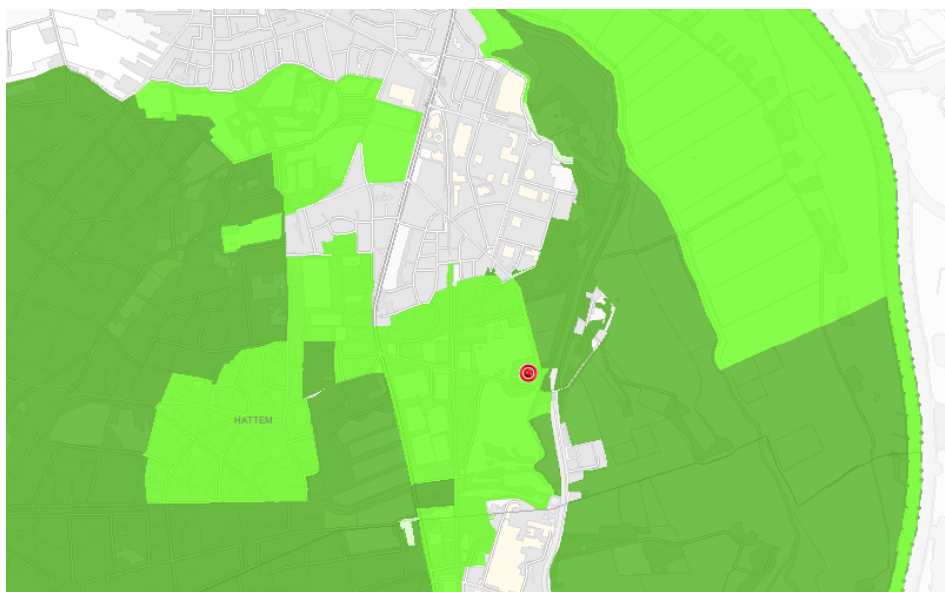
2. Natuurbeschermingswet

Sinds het opstellen van de aanvullende notities in 2009 - waarin nader is ingegaan op de Natuurbeschermingswet - en de uitspraak van de Raad van State met betrekking tot dit project (RvS 201000750/1/R2), zijn er geen wijzigingen geweest ten opzichte van de doelen waaraan getoetst is.

Omdat in het nieuwe plan minder wooneenheden gepland zijn en dus ook minder mensen, zal ook de druk op de omgeving minder zijn dan waarmee aanvankelijk getoetst is. Omdat de druk op de omgeving minder zal zijn, is er geen aanleiding om te veronderstellen dat nu wel effecten op de instandhoudingsdoelen optreden (aangezien deze al niet verwacht werden). De analyse en conclusies uit de notities van Veeman (2008 en 2009) zijn ook nog in relatie tot het nieuwe plan actueel en kloppend.

3. Ecologische hoofdstructuur

Sinds het opstellen van de aanvullende notities in 2008 en 2009 waarin nader is ingegaan op de Ecologische Hoofdstructuur, zijn wel enkele wijzigingen geweest in de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. Op en rond het plangebied hebben echter geen wijzigingen plaatsgevonden. Wel wordt op en rond het plangebied alleen nog onderscheid gemaakt tussen EHS-natuur en EHS-verweven (figuur 2). Op de kernkwaliteitenkaart wordt nog wel gesproken over EHS-verbindingszone, maar deze kaart is inmiddels verouderd. De inhoudelijke toetsing is echter niet anders, bij alle drie de type begrenzingen, waardoor geconcludeerd kan worden dat de beide notities van Veeman (2008 en 2009) nog actueel zijn.

Figuur 2. EHS-begrenzing nabij het plangebied. Lichtgroen is EHS-verweven en donkergroen is EHS-natuur.

4. Flora- en faunawet

Achtergrond

De flora- en faunawet wordt hoofdzakelijk behandeld in de quick-scan uit 2007 (Wallink). Over het algemeen worden gegevens van enkele jaren oud nog wel betrouwbaar geacht. Dit is wel afhankelijk van de mate van continuïteit van het gebruik van het onderzochte gebied, de mate van zeldzaamheid van eventueel aangetroffen soorten en het gedrag van soorten.

Van algemeen voorkomende soorten en flora wordt, bij ongewijzigd gebruik, gemiddeld een houdbaarheidsperiode aangehouden van vijf jaar. Dit omdat de kans op aanwezigheid van algemene soorten groot blijft en omdat een plantensoort zich niet snel zelf verplaatst. Van meer mobiele soorten of zeldzame soorten wordt een gemiddelde houdbaarheidsperiode van drie tot twee jaar aangehouden. Dit omdat de kans dat een zeldzame soort nog steeds aanwezig is kleiner is en omdat mobiele soorten zich vaak verplaatsen en het dus de vraag is of het om een incidentele waarneming ging.

Hoewel in 2007 geen beschermde soorten aangetroffen zijn, is gezien de tijd die verstreken is sinds het onderzoek uitgevoerd is, een nieuw veldbezoek uitgevoerd. Uit dit veldbezoek is gebleken dat de situatie op de locatie weinig gewijzigd is en dat de conclusies ten aanzien van de Flora- en faunawet ongewijzigd blijven.

Huismus

In het rapport uit 2007 is nog gesproken dat op het terrein (mogelijk) huismus aanwezig is. Deze soort is inmiddels opgenomen op een lijst van soorten waarvan jaarrond de verblijfplaatsen beschermd zijn (in tegenstelling tot 2007). Dit betekent dat ook buiten het broedseizoen verblijfplaatsen (meestal nesten) van huismus beschermd zijn en dat voorafgaande aan sloop maatregelen getroffen dienen te worden om voldoende nestgelegenheid te behouden. Bij het veldbezoek in 2012 (22 maart 2012) zijn op het terrein geen huismussen (meer) aangetroffen. Bij de huizen direct grenzend aan het terrein was wel veel activiteit, wat betekent dat de waarneemomstandigheden gunstig waren. Geconcludeerd kan dan ook worden dat de soort niet aanwezig is.

Het terrein is geheel verhard en vormt geen leefgebied voor (strik) beschermde soorten. Ook de opstallen zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

5. Conclusie

De analyses en conclusies uit de rapporten van 2007, 2008 en 2009 zijn nog actueel, zowel beleidsmatig als ecologisch hebben zich geen wijzigingen voor gedaan die van invloed (kunnen) zijn op de uitgevoerde toetsingen. Omdat de geplande ontwikkeling ook nog minder grootschalig is dan die in het eerdere stadium getoetst is, zullen optredende effecten ook nog minder zijn dan waar oorspronkelijk mee getoetst is.

In 2007 is nog wel huismus op het terrein aangetroffen, maar deze - inmiddels jaarrond beschermde soort - is bij een controle in 2012 niet meer aangetroffen.